

Vpl. Pyhäjärvi

Maanantai 16. helmikuuta 2015

Pyhäjärveläisyyden vaali - Karjalan puolustaja

N:o 2 60. vuosikerta

Kotiin Karjalaan palattiin rauhattomista ajoista huolimatta

SA-kuva: I/Laat.RPr:n Kannaksen Iphkon JSp.-taloSortanlahden maantien varressa 3.3.1942. Keväällä 1942 kotiinsa Sortanlahteen palannut Suoma Saarinen kertoo nuoruusmuistojaan, millaista oli elää takaisinvaltatulla alueella jatkosodan vaikuttaessa myös siviilien elämään. SIVU 10.

**Kesän 2015
Pyhäjärvi-juhlat
Sastamalassa
sunnuntaina 19.7.**

**Juhlapäivään mahtuu
monenlaista tapahtumaa:
juhlamessu ja kunniakäynnit,
Kaiun 100-vuotismuistoviesti,
päiväjuhla ja
sukuseminaari.**

Ennakkotietoja SIVU 3

Pyhäkylää esiteltiin, seuraavana vuorossa Taubila

Pyhäkylän esittelyä oli helmikuun alussa vuorossa Pyhäjärvi-seuran tilaisuudessa Karjalatalolla; esittelyn hoitivat Kauko Hinkkanen ja Riitta Hirvonen. Kuva: Sini Heikonen. SIVUT 8-9.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön uudet adressit saatavana

Adressit 10 euroa kappale
+ postituskulut.

Tilaukset:

Juhani Forsberg

Ryytimaantie 19 A 8

00320 Helsinki,

puh. 050-511 2899 tai

juhaniforsberg@gmail.com

16. helmikuuta 2015

Sukupolvelta toiselle

Kodin Pellervo -lehden tammikuun numerosta osui silmiini kirjoitus, jonka otsikko oli "Ukki oli sankari". Kirjoittaja muisteli isovanhempiaan. Pyhäjärvi-lehden tammikuun numerossa oli lämminhenkinen kirjoitus, jossa lapsenlapset kertoivat merkkipäivää viettäneestä mummostaan. Televisiossa pyörii Mummomafia-ohjelma. Onko isovanhemmuus nyt jotenkin pinnalla? En tiedä. Aina isovanhemmat ovat olleet tärkeitä lapsenlapsille ja lapsenlapset isovanhemmille. Pysähdyin kuitenkin ajattelemaan isovanhempien merkitystä karjalaisuuden ylläpitämisessä ja siirtämisessä nuoremmille.

Aikaisempina vuosisatoina kaikki tärkeät tiedot ja taidot siirtyivät sukupolvelta toiselle suullisena perimätietona tai esimerkin voimalla, koska vain harva osasi lukea tai kirjoittaa. Nyt meillä on käytössämme kirjat, oppaat sekä monenlaiset tallennuslaitteet ja viestintävälineet. Yhä kuitenkin kerrotun tarinan merkitys ja esimerkin voima on suuri. Tiedostamattakin siirrämme asioita sukupolvelta toiselle. Kuin huomaamatta sanomme "mummokii sano ain ... tai äijä tek tään tällie..."

Karjalan murteen, murre sanojen ja sananparsien, karjalaisten tapojen, juhla- ja ruokaperinteiden ylläpitäminen ja siirtäminen on isovanhempien tärkeä tehtävä. Se on heidän oikeutensa ja lähes velvollisuutensa. Vuosikymmenten kuluessa tavat muuttuvat ja perinteet sekoittuvat, mutta jotain karjalaista on hyvä säilyttää ja ylläpitää. Se rikastuttaa elämää. Se voi olla piirakanpaisto, karjalainen virpomisperinne, rotinoiden vieminen, itku ja nauru lähellä toisiaan tai mikä tahansa itselle läheinen. Monet vaikeissa oloissa eläneet kansanryhmät ovat vuosisatojen, jopa vuosituhansien kuluessa pitäneet yllä omaa kulttuuriaan ja omia tapojaan. Miksi emme me karjalaisetkin!

On myös hyvä kertoa elämästä ennen sekä kertoa tarinoita suvun, heimon ja kansan historiasta. Vaikka ne eivät juuri sillä hetkellä innostaisi nuoria kuulijoita, jonakin päivänä nämä asiat alkavat kiinnostaa ja he haluavat tietää enemmän. Kukaan muu ei voi kertoa suvusta omakohtaisemmin kuin oman suvun jäsen.

Yksinkertainen keino siirtää karjalaista perintöä lastenlapsille tai muille sukulaislapsille on tilata heille Pyhäjärvi-lehti. Näin

kaukana, ehkä toisella puolella maapalloakin asuvat säilyttävät yhteyden omaan historiaansa.

KIRSTI NASKALI

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallituksen jäsen

Suvannon seutu 1917–1921: Vuoden 1918 jälkeen

Aiemmissa lehdissä, 12/2014 ja 1/2015, olen tehnyt selkoa aikaikkunamme tapahtumista ennen vuoden 1918 tapahtumia ja sen aikana. Nyt on aiheellista avata ikkuna kirjassamme kyseisen vuoden jälkeisiin tapahtumiin.

Suvannon seudun elämää sävytti vilkas rajaliikenne, jota varten oli perustettava tulliasemia sekä mantereelle että Laatokan rannoille valvomaan laivaliikennettä. Sortanlahden tulliasema perustettiin vuonna 1859.

Raja sulkeutui kokonaan tammikuussa 1919. Raja- maalle, rajavyöhykkeelle, asetettiin tiukat liikkumissäännöt. Alue määrättiin maaliskuussa 1919 sotatilaan ja kesäkuussa alueeseen liitettiin myös Pyhäjärvi.

Laatokan ahtojaat tarjosivat suojaan reitin salakuljettajille Käkisalimesta ja järven rannikkopitäjistä

"Laatokan ahtojaat tarjosivat suojaan reitin salakuljettajille Käkisalimesta ja järven rannikkopitäjistä"

Järven rannikkopitäjistä Pietariin ja päinvastaiseen suuntaan. Salakuljettajien joukossa tuomion saaneita oli lehtitiedon mukaan myös pyhäjärveläisiä.

Venäjällä kamppailu valasta koitui inkeriläisten kohtaloksi. Turvapaikkaa hakevien inkeriläisten pakolaisten ongelmat aiheuttivat muutoin Suvannon seudulla niukoissa olosuhteissa asuville omat haasteensa. Pakolaisten lapset tarvitsivat koulutusta. Muiden Suvannon seudun pitäjien tavoin myös Pyhäjärven koulupiirihistoriat eivät ole tunnistaneet.

Maassamme oli vankeja vapaussodan päätyttyä odottamassa oikeuskäsittelyä usealla paikkakunnalla, muun muassa Pyhäjärven Noitermaalla. Tätä vankileiriä pitäjämme kylä- ja koulupiirihistoriat eivät ole tunnistaneet.

Viipurin vankilan edustaja kävi heinäkuussa 1918 tarkastusmatkalla Raudun ja Kiviniemen työsiirtolaisissa. Noitermaan vankileiristä hän ei tarkastuskertomuksessaan maininnut mitään.

Marras-joulukuussa 1918 järjestettiin kunnallisvaalit,

"Maassamme oli vankeja vapaussodan päätyttyä odottamassa oikeuskäsittelyä usealla paikkakunnalla, muun muassa Pyhäjärven Noitermaalla"

jossa ehdokkaat valittiin ns. pitkällä listoilla. Näissä vaaleissa äänestysviikkaus jäi poikkeuksellisen alhaiseksi. Maalaisliitosta tuli vaalivoittaja kaikissa Suvannon seudun pitäjissä. Pyhäjärvellä ryhmä sekalaiset sai neljä paikkaa.

Lahjoitusmaakauden turmiollinen vaikutus heijastui talonpoikien elämään. Tilat olivat pieniä. Ne eivät turvanneet elantoa koko vuodeksi, lisäelantoa oli hankittava muualta. Hovitiloille tehtävät työvelvoitteet olivat vieraannuttaneet talonpojat kehittämästä omia tiluksiaan.

Pyhäjärven asioiden arkistotiedot ovat jääneet "aikaikkunassamme" vähäisiksi johtuen siitä, että kunnantalo paloi kesällä 1919 ja sen myötä arkisto. Vä-

häinen tieto lienee säästynyt aikaisten kunnallismiesten kotiarkistoihin, jotka nekin ovat lähes sadan vuoden aikana tuhoutuneet. Sen ajan tapahtumat ovat pääosin lehtitietojen ja tuon ajan "muistijäljen" varassa.

Mikä on ollut kirjamme tavoite?

Huhtikuussa julkaistaan kirja Suvannon seudun vuosien 1917-1921 aikakaudesta.

Tavoitteena on ollut syventää Suvannon seudun pitäjien yhteistä paikallishistoriaa tarkoin rajattuna ajanjaksona. Tämän ohella sukkututkijoita kiinnostanee oman sukunsa läheisten kohtalo.

Kirjoittajat ovat tässä tarkoituksessa halunneet yhdistää sodan uhrien taistelupaikka- ja aikatiedot. Kirjamme ydin on uhriritiedoissa, niin että lukija, luettuana myös sotatapahtumat, pääsee käsitykseen; kenelle, mitä, missä ja milloin on tapahtunut.

Liitteenä on lisäksi pitäjakohtainen luettelo Venäjän saaren retkeläisistä.

KAUKO
HINKKANEN

Laatokka tarjosi talvella 1918 ahtojäiden suojassa oivallisen kulkureitin Käkisalimesta ja Suvannon seudun pitäjistä Pietariin – ja päinvastoin. Tätä reittiä käytettiin tuolloin kirjamme kertomusten mukaan hyvin moneen tarkoitukseen. Tilakoot olivat pieniä, joten kalastus Laatokalla oli tärkeä sivuelinkeino. Talvisin olosuhteet olivat kylmät. Kuvassa Pyhäjärven miehet vetävät talvinuottaa Laatokalla vuonna 1920. Kuva: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö.

vpl. **Pyhäjärvi**

Kotisivut osoitteessa:
www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Pyhäjärvi-juhlien 2015 valmistelu Sastamalassa etenee: Yhteen juhlapäivään luvassa paljon tapahtumia

Sunnuntaina 19. heinäkuuta 2015 pidettävien Vpl. Pyhäjärvi-juhlien valmistelu on edennyt hyvään tahtiin Sastamalan Vammalassa. Kesäisiä Pyhäjärvi-kihuja vietetään jo 69. kertaa.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallitus kokoontui tammi-kuulla Nokialla ja sai tilannekatsauksen Vammalan Karjalaseuran ja samalla juhlatuomikunnan puheenjohtaja Pertti Hakaselta. Juhlavalmistelut on saatettu viimeisiä hiontoja vaille valmiiksi jo viime vuoden puolella.

– Olemme viime kesästä lähtien suunnitelleet juhlia hyvin motivoituneena huolimatta siitä, että juhlat ovat yksipäiväiset, Hakanen korostaa.

– Juhlien järjestäminen yksipäiväisenä on meille kaikille, niin järjestäjille kuin juhlavieraille, uudenlainen kokemus sekä opintomateriaalia arvioimaan tulevien vuosien juhlaikäytäntöjä.

Yhteen juhlapäivään on kuitenkin saatu mahtumaan

monenlaista tapahtumaa – ja aikaa pitäisi jäädä myös juhlien tärkeään asiaan, haasteluun ja kuulumisten vaihtoon.

Päivä aloitetaan perinteiseen tapaan juhlamessulla Tyrvään kirkossa sekä kunniaakäynnillä haudoilla.

Kello 12.30 keskusurheilukentällä juostaan Kaiun muistoviesti, jo sata vuotta sitten perustetun pyhäjärveläisen voimistelu- ja urheiluseuran kunniaksi. Ohessa lisätietoja aiheesta.

Juhlapaikka Sylvään koululla on lounasta tarjolla puoliltapäiviltä alkaen. Päiväjuhla käynnistyy klo 14.30. Päivän päättää klo 17. alkava sukuseminaari, jonka yhteydessä suvuilla on edellisvuosien tapaan mahdollisuus kokoontua.

Lisätietoja ja ohjelman tarkentumista voi seurata Vammalan Karjalaseuran kotisivuilta ja kevätkesän mittaan myös Pyhäjärvi-lehdestä.

– Kesän juhlapaikat ovat edellisistä juhlista tutut, oh-

jelmassa kuitenkin olemme tarjoamassa jotakin uutta, kuitenkin perinteitä kunnioittaen. Juhlissamme teemoina ovat yleisurheilusisuudet sekä kirjallisuus. Odotamme juhlille osallistujia perheen useammasta sukupolvesta nauttimaan Suomen kirjapääkaupungista, kutsuu juhlatuomikunnan pj. Pertti Hakanen.

JUHLATOIMIKUNTAAN Pertti Hakasen lisäksi kuuluvat varapuheenjohtaja Irja Kärki, sihteeri Maileena Hyyti, rahastonhoitaja Ritva Heikkilä, srk-yhdyshenkilö Mirja Tenkanen, Pyhäjärvi-Säätiön edustajina Yrjö S. Kaasalainen ja Pirjo Kii-ala, Äetsän Karjalaseuran edustajana Markku Pärsinen, sekä jäsenenä Katri Pajunen, Helga Mäkelä, Sami Karmala, Marjo Tahvanainen, Merja Ylitalo, Eija Vuorijärvi, Eija Puusa, Sirpa Niskanen ja Oiva Kaasalainen.

Juhlatoimikunnan pj. Pertti Hakanen (nro 63) menossa joukkueensa kanssa Kaiun muistoviestin palkintojenjakoon Vammalassa 2011. Kuva ja sivun infojen kooste: Marjo Ristilä-Toikka.

Kaiun syntyhistoriaa 1914

Eräät asian harrastajat rohkenevat kutsua Käkisalmen Sanomien vuoden 1914 viimeisessä numerossa kaikki Pyhäjärven urheilijat ja urheilun ystävät uuden vuodenpäivänä 1915 kunnantuvalla, jossa kirkonmenojen päätyttyä oli määrä pitää Pyhäjärven voimistelu- ja urheiluseuran perustava kokous.

Tätä kokouksutsua noudatti kaikkiaan yhdeksän urheiluaatteen innostamaa nuorta miestä: Aakkosjärjestyksessä heidän nimensä olivat Juho Ijas, Juho Laamanen, Leino Pennanen, Tuomas Pitkä-

nen, Pekka Pulakka, Jalmari Pusa, Juho Päiväläinen, Aati Pärssinen ja Juho Pärssinen.

Seuran nimi herätti mielipiteiden vaihtoa, koska asiasta ei vielä aikasemmin ollut laajemmalti puhuttu.

Muutamia vuosia aikaisemmin Räisälään muodostettu voimistelu- ja urheiluseura *Pamaus* oli sitten lopullisena sykkeenä siihen, että Pyhäjärven seuralle päätettiin antaa nimeksi *Kaiku*.

Tätä nimivalintaa perusteltiin sillä, että kun Räisälässä pamahtaa, kaiku siitä kiirii Pyhäjärvelle. Mainittakoon, että Sakkolassa oli

urheiluseuran nimenä Jän-tevä.

Seuran ensimmäiseksi esimieheksi valittiin yksimielisesti Juho Pärssinen ja johtokunnan jäseniksi Jalmari Pusa, Juho Laamanen, Heikki Musakka, Juho Tihveräinen, Tuomas Pitkänen, Leino Pennanen, H. Kaasalainen ja H. S. Valvio.

Myöhemmin pidetyssä johtokunnan kokouksessa valittiin seuran varasimieheksi Leino Pennanen, kirjuri Jalmari Pusa ja rahastonhoitajaksi A. Pärssinen.

Kilpailukutsu Vpl. Pyhäjärven Voimistelu- ja Urheiluseura Kaiun 100-vuotisjuhlaviestiin

Aika ja paikka:
19.7.2015 klo12:30 Vammalan keskusurheilukenttä, Ratakatu 38

Matka, joukkueet ja osuudet:
Viestin kokonaismatka 1000 metriä
Vaihtopaikat 200 metrin välein
Joukkueet 3-5 osanottajaa. Rajoituksia iän tai sukupuolen suhteen ei ole
Osuudet 200-600 metriä (joukkue päättää itse.)
Joukkueen nimi, kokoonpano, juoksujärjestys ja osuuspuutuet annetaan ilmoittautumisen yhteydessä

Ilmoittautuminen:
Kirjallisesti 10.7. 2015 mennessä.
Oiva Kaasalainen, Kannintie 7, 38210 Sastamala
tai oiva.kaasalainen@gmail.com
Ilmoittautumismaksu 20 € /joukkue. Maksetaan tilille 566006-277388

Opastus:
Maantie 249 Vammala, Lousajan kohdalta

Vammalan Karjalaseura ry Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö

Tiedustelut:
Vammalan Karjalaseura
Oiva Kaasalainen puh 0503550169, oiva.kaasalainen@gmail.com

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö
Yrjö S. Kaasalainen puh 0400 626 770, yrjo.kaasalainen@luukku.com

Kaiku kiirii kauan - ryhdy jo nyt kokoamaan joukkuetta!

Muistoviestin säännöt:

1 §
Osanotto-oikeus on kaikilla joukkueilla, jotka haluavat osallistumalla kunnioittaa karjalaista urheilukulttuuria, esimerkiksi karjalaseuroilla, yhdistetyillä joukkueilla, sukuseuroilla ja perhejoukkueilla.

2 §
Kilpailumatka on perinteinen 1000 metriä ja se juostaan viestiä vieden seuraavasti. Vaihtopaikat ovat 200 m, 400 m, 600 m ja 800 m kohdalla. Joukkueen jäsenten määrä on 3-5 juoksijaa. Osuudet ovat joukkueen itse valittavissa. Joukkueen jäsenet voivat olla joko naisia tai miehiä ikään ja kokoon katsomatta.

3 §
Kiertopalkinnon on lahjoittanut Vammalan Karjalaseura ry. Kiertopalkinnon saa omakseen joukkue, joko on voittanut viestin kolme kertaa. Joukkueen jäsenet voivat vaihtua, mutta joukkueen nimi ja asettaja pitää olla sama. Kiertopalkinnon saa haltuunsa kunakin vuonna voittanut joukkue yhdeksi vuodeksi. Mikäli viestin järjestämiseen tulee välivuolia, pitää kiertopalkinto luovuttaa väliaikaisesti Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön haltuun.

4 §
Luovuttajat toivovat, että tästä palkinnosta kilpailtaessa vallitsisi avoin ja rehti kilpailumieli. Lujittukoon tapahtuman yhteydessä siteet menetettyyn Karjalaan ja karjalaiseen urheilukulttuuriin.

Sastamalassa 8.1.2015

Yrjö S. Kaasalainen

Pertti Hakanen

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö, pj

Vammalan Karjalaseura, pj.

Kunniajäsenemme

**Veikko Matti
KARVONEN**s. 24.08.1926 Vpl Pyhäjärvi
k. 27.11.2014 SastamalaVeikon muistoa ja
elämäntyötä kunnioittaen**Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö****Veikko Matti Karvosen muistolle**

Veikko Karvonen syntyi 24.8.1926 Vpl. Pyhäjärvelä Eeva ja Eemil Karvosen perheeseen. Pienestä pitäen sen ajan lasten oli osallistuttava perheen kaikenlaisiin töihin. Jos aikaa liikenä, Veikko harrasti urheilua muiden nuorten kanssa. Hänen suosikkilajinsa olivat juoksu ja seiväshyppy, jossa ylti 385 cm tulokseen. Kyläkunnan nuorten kesäiset uintiretket suuntautuivat usein rautatieaseman lähellä olevaan "Räihän rantaan".

Talvisota ja sitä seurannut jatkosota muutti elämää monella tavalla. Asuinpaikkoina oli mm. Alavus ja Kuortane. Isänmaa tarvitsi Veikkoakin ja hänet määrättiin Laatokan meripuolustukseen RTR 3:n tehtäviin Käkisalmen Vahtiniemeen.

Oltuaan sodan jälkeen kaksi vuotta reservissä hänet määrättiin uudelleen armeijaan JR 2:n riveihin. Sieltä vapauduttuaan Tyrvään kunta tuli kotikunnaksi.

Alkoi työn ja toimen aika uusilla asuinajoilla. Uusi asuinrakennus valmistui vuonna 1949 ja samana vuonna Veikko avioitui Huittisten Huhtamossa asuneen Liisa Helmisen kanssa. Perhe lisääntyi myöhemmin poikien Tapion ja Timon sekä heidän jälkeläistensä myötä.

Uusi navetta valmistui vuonna 1952 ja mahdollisti jopa 13 lypsylehmän pidon. Saman verran kasvatettiin lihakarjaa. Hevosia oli tallissa enimmillään viisi kpl työtä ja raviurheilua varten. Sukupolven vaihdos tehtiin vuonna 1960, jolloin Karvosen ostivat maatilan vanhemmiltaan. Alkoi jälleen voimakas kehittäminen aika, jolloin peltopinta-ala lisääntyi noin 20 hehtaariin. Traktori työkaluineen hankittiin keventämään ja nopeuttamaan peltotöitä. Samalla alkoivat työhevoset vaihtua ravihevoisiin.

Kuitenkin Karvosen perheen toimeentulo on rakentunut kautta aikojen ahkeraan työntekoon ja yrittämiseen maanviljelyn ja karjanhoidon saroilla. Seurallisena ja ulospäin suuntautuneena henkilönä Veikolle oli uskottu paljon pit-

käaikaisia kunnallisia luottamustehtäviä. Näistä mainittakoon mm. vaali-, vero- ja rakennuslautakunnan toimintaan osallistuminen.

Tyrvään ja lähikuntien hevoskasvatusyhdistyksen johtokunnan sihteerinä vierähti 31 vuotta. Selvä ja kuuluva ääni, sekä hyvä käsiala olivat Veikolle tunnusomaisia.

Karjala ja karjalainen järjestötoiminta oli hänelle tärkeä harrastus vuosikymmenten aikana. Vammalan Karjalaseuran johtokunnan jäsenenä Veikko toimi 38 vuotta, ollen toistaiseksi pitkäaikaisin johtokunnan jäsen. Seura kutsui Veikon kunniapuheenjohtajaksi vuonna 2008.

Karjalan Liitto on myöntänyt hänelle kultaisen ansiomerkin vuonna 1998. Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö on myös huomionnut Veikon monipuolisen ja pitkäaikaisen työn säätiön hyväksi kutsumalla hänet kunniajäseneksi vuonna 2007.

Kuorolaulu ja eläkeläisten toimintaan osallistuminen olivat Veikolle eläkevuosina myös tärkeitä harrastuksia. Entisellä kotiseudulla Karjalassa Veikko kävi kahdeksan kertaa.

Liisa puolison menetys 53 avioliittovuoden jälkeen oli suuri takaisku elämässä. Veikko sai elää pitkän elämän. Hän nukkui pois 27.11.2014 ja on siunattu läheisten läsnä ollessa Sastamalassa 19.12.2014.

Sukulaisten, naapurien ja ystävien lämpimien ja kaipaavien ajatusten kera muistamme Veikon iloisena ja elämänmyönteisenä työn ja toimen miehenä.

YRJÖ S.
KAASALAINEN**Kirkonsanoma****Hänen on tultava suuremmaksi, minun pienemmäksi**

Minut vihittiin Sastamalan seurakunnan tiedotuksesta vastaavaksi seurakuntapastoriksi Turun Tuomiokirkossa 18.1.2015. Keski-ikäni kynnyksellä olen ottamassa ensiaskeleita papin virassa. Tieni tähän virkaan ei ollut suora, vaan kulki monen mutkan kautta.

Synnyin Tyrväällä vuonna 1969. Äitini Raija-Sisko Kukko o.s. Rautee on Tyrväältä ja isäni Pentti Kukko Kyyjärveltä. Isäni vanhemmat, Tyyne ja Arvi Kukko olivat kotoisin Viipurin läänin Pyhäjärveltä.

Lapsuudenkodissani karjalaisuus ei ollut erityisen paljon esillä. Oma isäni kun oli syntynyt nyky-Suomen puolella. Kyyjärven-mumma oli kaukana, siellä käytiin vain kerran pari vuodessa. Eikä mummu ainkaan meille lapsille kovin paljon Karjalasta puhunut.

Hänestä Kyyjärvi oli hyvä paikka asua. Pappa oli hiljainen, eikä mummulta olisi helposti suunvuoroa edes saanutkaan. Papan kuoltua mummu muutti kotikaupunkiin Vammalaan. Mummu mieleeni on jäänyt hänen iloinen ja tyytyväinen luonteensa ja sopeutumiskykynsä. Liekö se sitä karjalaisuutta? Mummu oli tyytyväinen vaikka sairasti ja loppuaikoinaan myös sokeutui. Hän ei murehtinut, vaan iloitsi ja kiitti Jumalaa ja auttajia.

Mummun kuollessa vuonna 1990 olin parikuu-kautisen tyttövaivan äiti ja opiskelin vero-oikeutta. Verohallinto oli työpaikkani noin kahdeksan vuoden ajan. Työn ja lapsenhoidon ohessa toimin hyvin aktiivisesti Mouhijärven seurakunnassa. Pidin pyhäkoulu, olin aikuistyön johtokunnassa ja lauloin kirkkuorossa.

Kun Mouhijärven seurakunnassa sitten avautui ta-

loudenhoitajan virka, koin sen Jumalan johdatuksena minulle. Olinhan verotus-töihin lopen väsynyt. Sainkin viran ja työskentelin siinä vuoteen 2009 saakka. Iloitsin siitä, että sain tehdä työtä seurakunnassa ja mielessäni alkoi itää haave myös hengellisestä työstä. Olen aina halunnut tehdä työtä, jolla on merkitystä ja koin, että papin työ vasta sellaista olisikin.

Seurakuntaliitoksen myötä siirryin vuonna 2009 hallinto- ja tiedotussihteeriksi uuteen Sastamalan seurakuntaan. Samana vuonna pyrin ja pääsin Helsingin yliopiston teologiseen tiedekuntaan. Siitä alkoi viisi vuotta kestänyt tiivis opiskelu, ensin työn ohessa, myöhemmin myös opintovapaalla.

Helsinkiin muuttaminen ei ollut minulle vaihtoehto, ja junasta tuli melkein toinen kotini. Opiskeluaika oli raskasta, välillä jopa uuvuttavaa, mutta myös antoisaa. Teologian maisteriksi valmistuin kesäkuussa 2014. Olen valtavan kiitollinen Sastamalan seurakunnalle siitä, että virkamuutoksen kautta sain kutsun hoitamaan seurakuntani tiedotuksesta vastaavan papin virkaa.

Pappisvihkimysprosessin aikana otsikossa oleva Johanneksen evankeliumin 3 luvun 30 jakeen lause tuntui aivan kuin seuraavan minua. Kun pidin näytestäni Tyrvään kirkossa, pyhäpäivän teksti kertoi Johannes Kastajasta, ja tämä Johannes Kastajan lause jäi pyörimään mieleeni.

Vihkimystä edeltävällä viikolla olin kapitulissa vihkimyspäätöstä kuulemassa, kun hiippakuntasihteerit Pauliina Järvinen pohdiskeli hartaudessaan juuri näitä samoja Johannes Kastajan sanoja.

Tarja Kopalainen 18.1.2015 pappisvihkimyksen jälkeen Turun Tuomiokirkossa.

Kolmannen kerran nämä sanat tulivat eteeni osallistuessani työpaikallani ensimmäistä kertaa pappien kokoukseen. Pastori Auli Airas-Laitila toivotti minulle, uudelle papille, siunausta juuri näiden Johannes Kastajan sanojen saattelemana.

Koen, että nämä sanat eivät tulleet minua kohti sattumalta, vaan että ne sisältävät vahvan puhuttelun juuri minulle. Sanat muistuttavat minua siitä, että papin virka ei ole omaa pätemistä ja omien taitojen esittelyä varten. Itsensä si-

jaan papin tehtävä on tuoda esiin evankeliumia ja kutsua ihmisiä Jumalan yhteyteen. Näihin sanoihin sisältyy myös vahvan lohdutus. Jumalan työ ei ole minun varassani, eikä kiinni minun taidoistani. Saan turvallisen mielen olla juuri tällaisena juuri tällä paikalla, tähän työhön kutsuttuna ja siunattuna.

TARJA
KOPALAINEN
tiedotuksesta vastaava
seurakuntapastori,
Sastamalan seurakunta**Merkkipäiviä****Nestori Kaasalainen 100 vuotta**

Vpl. Pyhäjärvi-säätiö ja Vpl. Pyhäjärvi-lehti onnittelevat pyhäjärveläistä karjalaisvaikuttajaa hänen 100-vuotis-syntymäpäivänään 14.2.2015.

Entinen kansanedustaja ja ministeri Nestori Kaasalainen täyttää 14.2.2015 100 vuotta. Hän kuuluu merkittävimpiin karjalaisvaikuttajiin suomalaisessa yhteiskunnassa.

Hänet valittiin Turun läänin pohjoisesta vaalipiiristä viidesti kansanedustajaksi (Maalaisliitto / Keskustapuolue), jossa tehtävässä hän toimi yli kaksikymmentä vuotta, 1951-1972. Presidentin valitsijamieheksi hä-

net valittiin kolme kertaa. Vuosina 1972-1980 hän toimi Alko Oy:n hallinnollisena johtajana ja johtokunnan jäsenenä. Maatalusministerinä hän toimi kolmeen otteeseen vuosina 1966-1971. Hän on tällä hetkellä vanhin elossa oleva suomalainen, joka on toiminut ministerinä.

Nestori Kaasalainen toimi luottamustehtävissä monella muullakin alueella, mm. kunnallispolitiikassa ja kulttuurielämässä. Erityisesti karjalaisten puolesta puhujana hän toimi sekä Karjalan Liitossa että Pyhän-Säätiössä, sen hallintoneuvoston ja hallituksen puheenjohtajana. Pyhäjärveläisten

yhteisissä tilaisuuksissa hän oli usein kysytty ja pidetty juhlapuhuja.

Nuoruutensa kiirastulen Nestori Kaasalainen koki talvisodassa Järisevän tykkillä, mistä hän on useaan otteeseen sekä puhunut että kirjoittanut (Vpl. Pyhäjärvi-lehti 24.3.1997).

Myös pääkaupunkiseudulla toimiva Vpl. Pyhäjärvi-seura yhtyy 100-vuotiaan kunniajäsenensä onniteluihin.

JUHANI FORSBERG
Vpl.Pyhäjärvi-säätiön
hallituksen
varapuheenjohtaja
Vpl.Pyhäjärvi-seuran
kunniapuheenjohtaja

Merkkipäiviä

Keijo Inkinen 80-vuotiaaksi

Sinä synnyit Karjalan kun-
nailla, Pyhäjärven Lohijo-
ella 2.12.1934. Sait nimek-
seni Keijo Simeon, äijäsi
Simo Inkisen mukaan.
Olit vain vajaa viisivuotias,
kun talvisota syttyi ja ajoi
meidät pois syntymäseu-
dultamme Karjalasta. Minä,
sisaresi, olin vain kolme-
viikkoinen kapalovauva.
Veljemme Pauli oli 3,5-
vuotias.

Isämme Anselm Inki-
nen ja äitimme Tyyne o.s.
Ukkonen olivat rakennut-
taneet meille hirrestä uu-
den kodin, joka piti jättää
sodan syttyessä ja jossa eh-
dimme asua vain muuta-
man vuoden. Olimme eva-
kossa Juvalla, Kuortaneella
ja Luvialla. Veikko Venna-
mo antoi meille tilan silloi-
sesta Säämingin pitäjältä,
joka on nykyisin Savonlin-
naa. Isämme oli Laatokan
ammattikalastaja ja halusi
Saimaan rannalle, jotta pää-
see kalastamaan.

Muistan, että lapsuudes-
samme ei ollut köyhyyttä.
Meillä oli lehmä kolme
kappaletta, kanoja, possu
ja lampaista. Isä toi kalas-
tuksella rahaa kotiimme.
Hän osti jokaiselle meille
rippilahjaksi polkupyörän,
joka oli siihen aikaan yllä-
syyttä. Isämme oli toimen-
mies. Tilalla ei ollut sähkö-
jä, kun Savonlinnassa oli
niin huono jännite, ettei se
olisi toiminut Pihlajaniemel-
lä, ja hän kiersi kylää nimi-
listan kanssa ja Suur-Savon
sähkö saatiin näin myös
Pihlajaniemelle viipymättä.

Muistan, että kotonam-
me oli ensimmäiseksi sisä-
wc, joten vesi tuli ja meni.
Sen jälkeen sitten maanvil-
jelijätkin heräsivät ja laitto-
ivat pikkuhiljaa vedet tule-
maan ja menemään.

Menemme tässä nyt ajas-
sa taaksepäin useita satoja
vuosia ja sukumme histori-
aa siihen saakka, kun esi-
isämme Inge lähti kunin-
kaan lähettinä Pohjanlah-
den ruotsalaiselta puolelta.
Hän oli tanskalaisten ja
ruotsalaisten jälkeläinen.
Hän oli saanut taistelussa
palkkioksi kuninkaalta maa-
ta ja mammonaa. Hän tuli
Juvalle ja perusti sinne räis-
siltilän. Hän oli saanut aate-
lisen arvon sotapalkkioksi.
Juvan historiassa kerrotaan,
että tämä nykyinen Inkilän
kartano on se sama, jonka
oopperalaulaja Martti Tal-
vela osti, ja nykyisin karta-
noa pitää hänen tyttärensä.

Kerron vielä isämme äi-
distä eli mummostamme
Aune Inkisestä, o.s. Kop-
panen. Hänen sukuaan tut-
ki pitkälle setämme poika,
jo edesmennyt Heino In-
kinen. Hän sai selville, että
Koppasten suku oli tullut
Eestistä ja ollut ruhtinassu-
kua. Siihen aikaan Eestiin
muutti Saksasta paljon eliit-
tiä. "Koppaset olivat vaa-
leaihoisia, kauniita ihmisiä"

Keijo Inkinen 80-vuotisjuhlillaan Savonlinnassa. Alakuvassa lähipiiriään.

– lainaus Heino Inkisen tut-
kimuksesta.

Äitimme puolelta olem-
me Ukkosen sukua, joka
asui Pyhäjärvelä jo 1600-
luvulla. He olivat pitkälti
maanviljelijöitä. Muistan
jonkun vanhemman ihmi-
sen sanoneen, että eihän
Lohijoella oikein muita ol-
luttaan kuin Ukkosia. Uk-
kosen suvusta on olemassa
sukututkimus, viiri ja suku-
puu, josta selviää, että enti-
nen ministeri Nestori Jo-
hannes Kaasalainen on
äitimme pikkuserkku.
Myös musiikki kuuluu Uk-
kosten sukuun, sillä vuo-
den 2004 Kulaisen har-
monikan voittaja oli Elias
Ukkonen.

Meidänkin perheessä lau-
lu ja musiikki kuuluvat jo
kapäiväiseen elämään. Sinä
Keijo laulat Savonlinnan
Osuuspankin Elohopea-
kerhossa kakkostenoria ja
teette esiintymismatkoja
myös ulkomaille. Kuoroa
johtaa Snikka Taskinen Sul-
kavalta, hänkin on karjalai-
sia.

Jäit leskeksi vuonna 1992,
kun vaimosi Ritva kuoli
syöpään. Se aika oli elä-
mässäsi surua ja murhetta.
Löysit muutaman vuoden
kuluttua vierellesi Pirjon,
Piitun. Hän asuu nykyisin
Helsingissä, mutta käy luo-
nasi usein ja on kerrallaan
viikon, kaksikin hoitelemas-
sa isoa omakotitaloasi ja
myös sinua.

Olisi kerrottavaa vielä
paljonkin, mutta palataan
juhlisiin, jotka pidit Savon-
linnassa 6.12.2014. Olit kut-
sunut juhlisiin sata henkilöä.
Sieltä ei puuttunut ohjel-
maa, vaan sitä esitettiin pal-
jon. Olit itsekkin usein ää-
nessä ja muistelit tapahtu-
mia elämästäsi.

Sinulla on kaksi muka-
vaa poikaa ja yksi tytär.
Pasi on Savonlinna/Sää-
mingin hautausmaiden yli-
puutarhuri ja Petri on Sa-
vonlinnan Huoneistokes-
kuksen kiinteistövalittaja ja
tyttäresi Piia on kouluavus-
taja. Sinulla on myös lap-
senlapsia viisi, kaksi poikaa
ja kolme tytärtä. Pienim-

mät heistä lauloivat itsesa-
noittamansa laulun sinulle.
Kaikki lapsesi olivat ru-
noilleet sinulle oman ru-
nonsa, jonka he vuorotel-
len esittivät. Yhteislauluja
lauloimme kanttori Arto
Liukon säestyksellä.

Minun tyttäreni Sarin poi-
ka Juho Silventoinen
soitti itsenäisyyspäivän kun-
niaksi Jääkärin marssin ja
Karjalaisten laulun. Juho on
nyt 15-vuotias ja hän on
nyt äskettäin suorittanut ko-
keen orkesterin johtamisesta
Lappeenrannassa ja oli
saanut erinomaiset arvostelut
raadilta. Voi olla, että
Juhosta tulee kapellimestari.
Juholla on lahjoja vaikka
mihin muuhunkin ammat-
tiin. Vuoden 1999 Pyhäjär-
vi-juhlissa Tampereella Juho
oli 9-vuotias. Hän soitti il-
tamissa ja hurmasi yleisön
reippaalla esityksellään.

Minäkin esitin juhlassasi
omakirjoittamani runon
Muistojen Laatokka ja Aale
Tynnin runon Satu taivaas-
ta sekä muistelin yhteistä
lapsuuttamme.

Viihdyimme juhlissasi
loppuun asti, syöden hyvin
ja kahvitellen. Juhlasi olivat
mielenpainuvat, joita
muistelemme kauan. Olet
saanut synnyinlahjaksi hy-
vät geenit ja olet todella
hyvässä kunnossa. Yhä
edelleen teet traktorisi kans-
sa kaupungin lumitöitä ja
kesällä niittelet tien vieriä.
Et viihdy sängyn laidalla.
Sanoit, että aika kävisi pit-
käksi, jos siihen pitäisi alis-
tua. Olet aina valmis autta-
maan toista ihmistä, jos hän
apua tarvitsee. Sinulla on
paljon ystäviä – sinusta pi-
detään, olet miesten par-
haita ja kultainen veli. Toi-
von sinulle terveyttä ja pit-
kää ikää, onnea ja iloa elä-
mäsi, ja ennen kaikkea Jumalan
siunausta.

Sisaresi
LAILA INNANEN
o.s. Inkinen

Muistokirjoitus

Saara Äikiän muistolle

Saara ja Viljo Äikiä kotiseutumatkalla Rotjanlahdessa 1990-luvulla.

Saara Marjatta Äikiä o.s.
Musakka nukkui pois
13.1.2015. Hän oli synty-
nyt Viipurin maalaiskun-
nassa 10.4.1930.

Me kutsuimme Saaraa
"täti Saaraksi", koska hän
ei ollut meille Armaksen,
Juhon ja Hiljan lapsille täti,
vaan Viljo-sedän puoliso,
ja vaikka ikäeromme mei-
hin vanhimpiin toisen pol-
ven lapsiin olikin vain muu-
tamia vuosia, halusimme
kunnioittaa näin hänen ase-
maansa meihin nähden.

Tutustuimme Saaraan jo
evakkoaikana Längelmäel-
lä, jonne myös hänen per-
heensä oli väliaikaisesti aset-
tunut. Avioliittoon Viljo-
setämme ja Saara vihittiin
5.5.1950 ja lopulliseksi uu-
deksi kotipaikaksi muodos-
tui Huittinen. Täältä Nan-
hian kylästä he saivat ostaa
vanhan sukutilan, Kylä-Ju-
selan, jonka peltoja he ryh-
tyivät innolla viljelemään ja
kookasta taloa asumaan.
Punatiilinavetta rakennettiin
karjan tarpeita varten. Per-
heeseen syntyivät lapset
Aimo ja Raija.

Myöhemmin karjanpi-
dosta luovuttiin ja Saara
hakeutui vieraan palveluk-
seen keittiötehtäviin. Vuo-
sien saatossa miehensä Vil-
jo sairastui ja uhrautuvasti
Saara hoiti halvaantunutta
miestään kotona niin kau-
an kuin se suinkin oli mah-
dollista.

Aika pian miehensä Vil-
jon kuoltua 1997 oma ter-
veys alkoi horjua. Muutto
tutusta pihapiiristä kaupun-
gin keskustaan kerrostalo-
asuntoon oli edessä. Muu-
taman vuoden kuluttua sai-
raus pakotti Saaran ensin
vanhustentaloon ja sittem-
min vanhainkodin sairas-
osastolle. Viimeiset vuodet
olivat Saarelle vaikeita.

Muistisairausten myötä yh-
teys ulkomailmaan alkoi

hävitä ja samalla katosi
myösk se tuttu ja ystävälli-
nen ihmistuntemus.

Vaikka Saara ei ollut syn-
tyjään pyhäjärveläinen, hä-
net hyväksyttiin varsin no-
peasti Huittisissa asuvien
karjalaisten joukkoon. Hä-
net valittiin Huittisten Kar-
jalaseuran hallitukseen ja
naistoimikuntaan. Varsin
pitkän työnsä hän ehti
toimi vastuullisena johto-
kunnan jäsenenä.

Huittisten Marttojen pu-
heenjohtajana Saara Äikiä
toimi useita vuosia. Omal-
la tehokkaalla osallistumi-
sellaan mitä erilaisimpiin ta-
pahtumiin ja kampanjoihin
hän sai helposti muutkin
mukaan toimintaan. Lukui-
sat ovatkin olleet ne yleisö-
tilaisuudet, joissa naisjouk-
ko Saaran johdolla vastasi
ruoka- ja kahvitarjoilun jär-
jestämisistä.

Saaran ja Viljon muutta-
essa Nanhian Kylä-Juuse-
laan he pääsivät nopeasti
varsin tiiviiseen kyläyhtei-
söön mukaan. Monet oli-
vatkin ne tapahtumat, joi-
hin Kylä-Kuusela väki Saa-
ran johdolla ehti osallistua.
Saara oli puutarhaihminen
ja aivan tien laidassa ollut
hyvin hoidettu laaja piha-
maa puutarhoineen ei voi-
nut jäädä ohikulkijalta huo-
maamatta.

Vpl. Pyhäjärvelle 1990-
luvulla suuntautuva kotiseu-
tumatkailu vei mukaansa
myös Viljon ja Saaran. Iki-
muistoinen käynti suvun
entisessä kotitalossa Rot-
janlahdessa jäi meidän mu-
kana olleiden mieleen. Myö-
hemmin Saara osallistui vie-
lä Konevitsan luostarisaa-
relle tehtyyn matkaan.

Saara Äikiän siunaami-
sen toimitti Huittisten kirk-
kossa 31.1. 2015 pastori
Rauno Herranen.

REINO ÄIKIÄ

Tuleeko lehtesi oikealla osoitteella?

Soita tiedot ajantasalle p. 040 730 2622
tai ilmoita kotisivujemme lomakkeella

Merkkipäiviä

Karjalan Liiton kehittäjä-puheenjohtaja Aikuinen nainen – Marjo Matikainen-Kallström, nyt 50 vuotta

Marjo Matikainen-Kallströmiä (vas.) onnittelemassa KPYL:n edustajat, viereisessä kuvassa onnittelee Hannu Musakka.

Helmikuun kolmantena juhlittiin Karjalatalolla Karjalan Liiton (KL) puheenjohtajan, kansanedustajan, DI Marjo Matikainen-Kallströmin 50-vuotispäiviä.

Loistavan hiihtouransa vuoksi suomalaisnaisten urheiluhistoriaan pysyvän jäljen jättänyt, hiihtouran jälkeen europarlamentaarikon toimintu ja nyt huhtikuuhun asti kolmannen kauden kansanedustaja, on jo viime syksynä kertonut julkisuudessa jättävänsä kansanedustajan tehtävät päät-

tymässä olevaan kauteen.

Uudet, vielä avoinna olevat haasteet odottavat tätä erittäin hyvin nuorekkua, pitkäjänteisyytensä ja energisyytensä säilyttäneenä. Mielenkiintoista nähdä, mihin hän vielä tämän kevään jälkeen päätyy, vielä hän ei ole suunnitelmistaan julkisuudessa kertonut.

Marjo Tuuleviki kastettu syntyi 3.2.1965 viipurilaisjuuristen professori Raimo Matikaisen ja filosofian maisteri Tuula Matikaisen perheeseen.

On suuri onni, että Liitolle saatiin 2011 Liittokoukussa edelleen vahvasti karjalaisuuspuheenjohtaja, jatkamaan tehtävän jättäneen lumivaaralaisjuurisen Markku Laukkasen ja hänen edeltäjiensä työtä!

Matikainen-Kallströmin kaltaisia puheenjohtajia kaivataan myös kentällä. Tämä muiltakin ominaisuuksiltaan kaikin puolin esimerkiksi kelpaava nuori nainen jaksoo toivottavasti jatkaa työtään Karjalan Liitossa vielä pitkään.

Tyylikkäästi piirakka ja täytekkukesteinä Karjalatalon yläsalissa toteutetulla, kaikille avoimella syntymäpäivä vastaanotolla nähtiin kolmattasataa onnitelijaa. Tarjottavat olivat loihtineet yhdessä piirakkataidoistaan kuulu, koivistolaisjuurinen Aira Viitaniemi ja sakkolalaisjuurinen ravintoloitsija Pekka Pärssinen apureineen.

Meikäläinen osallistui juhliin erikseen kutsun saaneena.

na, KL:n liittovaltuustossa Karjalaisten Pitäjähdistysten Liiton (KPYL) liittovaltuustoryhmän toista kautta toimivana jäsenenä ja KPYL:n hallituksen entisenä pitkäaikaisena jäsenenä.

Samaan aikaan oli juhla-vastaanotolla meitä pyhäjärveläisjuuria kaksikin, lisäksi kutsuttuna laulutaiteilijana paljon KL:n tilaisuuksissa esiintynyt Hannu Musakka Kaavilta.

Vpl. Pyhäjärvi-seura ja -säätiö muistivat päivän sankaria avoimen kutsun saaneina onniteluadressilla.

Marjo Matikainen-Kallströmin puoliso Arne Kallström ja vanhin kolmesta lapsesta osallistuivat vieraina vastaanotolle. Eduskuntakollegat ja puoluetoverit kestittiin seuraavana päivänä.

KAARINA
PÄRSSINEN

Marjo Tuulevi Matikainen-Kallström (s. 3. helmikuuta 1965 Lohja) on entinen suomalainen hiihtäjä, moninkertainen arvokisavoittaja, entinen eurokansanedustaja, kokoomuksen kansanedustaja ja Espoon kaupunginvaltuutettu. Hän oli puolueensa varapuheenjohtaja kesäkuuhun 2006 asti. Matikainen-Kallströmillä on kolme lasta puolisonsa Arne Matias Kallströmin kanssa.

Arvokisamitalit Olympialaiset

- Sarajevo 1984 – pronssi viestistä
- Calgary 1988 – kulta (5 km p), kaksi pronssia (10 km p ja viesti)
- MM-kisat
- Oberstdorf 1987 – kulta (5 km p) ja hopea (10 km p)
- Lahti 1989 – kaksi kultaa (15 km p ja viesti), hopea (10 km v), kaksi pronssia (10 km p ja 30 km v)

• Marjo valittiin Liiton puheenjohtajaksi vuonna 2011. Hän on ollut Karjalan Liiton Liittovaltuuston 2. varapuheenjohtaja 2005-2008 ja hallituksen 2. varapuheenjohtaja 2008-2011. Hän on jäsenenä Viipurin pitäjäseurassa ja Ikävalko-suvun Sukuseurassa sekä Tali-seurassa.

Karjalan Liitto

• Tänä päivänä Karjalan Liitto on keskittynyt karjalaisen perinteen ja kulttuurin ylläpitoon ja Karjalaa koskevan tiedon jakamiseen. Karjalasta ja karjalaisuudesta tietoa haluavat yhä enenevässä määrin siirtokarjalaisten lapset ja lastenlapset sekä suuri joukko ihmisiä, joilla ei ole karjalaisia sukujuuria. Perinteiden lisäksi muu Karjalaa koskeva tieto ja myös nykyelämä entisillä kotiseuduilla kiinnostavat.

Kultahäät

Kultahäitään viettivät 24.1.2015 Helsingissä Silja ja Juhani Forsberg. Vieressä vihkipuku 50 vuoden takaa Töölön kirkon alttarilta.

KARJALAN
LIITTO ry.

75
VUOTTA 2015

Karjalan Liitto 75-vuotiaaksi

Karjalan Liitto perustettiin Helsingissä muutamia viikkoja talvisodan päättymisen jälkeen, 20.4.1940. Karjalan Liiton tarkoituksena oli menetetyn Karjalan väestön elinolojen parantaminen.

Nyt 75-vuotiaassa liitossa on yli 400 jäsenyhteisöä ja niissä yli 30 000 henkilöjäsentä. Jäsenten ikäjakauma on alle yksivuotiaista yli 100-vuotiaisiin.

Karjalan Liitto on elinvoimainen kaikkien suomalaisten karjalaisuuden foorumi. Jäsenyhteisöineen liitto edistää karjalaista kulttuuria, tuo esille karjalaisen identiteetin suomalaisuudessa ja ylläpitää vuorovaikutusta Karjalan alueeseen. Karjalan Liiton toiminta-alueet ovat kulttuuri, historia ja karjalaiset juuret. Karjalan Liiton arvot ovat karjalaisuus, yhteisöllisyys ja elämänmyönteisyys.

Tänä vuonna liitto ja sen jäsenyhteisöt tuovat karjalaisuutta esille karjalaisen sanankäytön teemalla.

Karjalan Liiton Saija Peltas ja Päivi Reinikainen sekä mm. ruokakursseja Karjalatalolla vetävä Aira Viitaniemi.

Kalevalaista juhlintaa 2015

Tänä vuonna tulee kulu-neeksi 180 vuotta siitä, kun Suomen kansalliseepos, Kalevala, ilmestyi vuonna 1835. Se perustuu Elias Lönnrotin (1802–1884) vuodesta 1828 alkaen ko-koamiin suomalaiskarjalai-siin kansanrunoihin.

Elias Lönnrot koosti runoelman niistä kansanru-noista, joita hän merkitsi muistiin runonlaulajilta kuu-della runonkeruumatkallaan vuosina 1828–1835 Suo-messa ja Karjalassa. Lönn-rot antoi runoelmalleen ni-meksi Kalewala taikka Wanhoja Karjalan Runoja Suomen kansan muinosis-ta ajoista, ja päiväsi sen Kajaanissa 28. päivänä hel-mikuuta 1835. Eepos ja-kautuu 32 runoon ja siinä on 12 078 säettä.

Runoaineiston yhä kart-tuessa Lönnrot alkoi työs-tää Kalevalasta uutta, laa-jempaa versiota. Tämä vuonna 1849 ilmestynyt Kalevala on se, jota suo-malaiset ovat tottuneet kan-salliseepoksenaan luke-maan. Se sisältää yhteensä 50 runoa. Runot ovat kale-valaista runoutta eli ne on tehty kalevalaiseen runomit-taan.

”Tuoll’ on neitokset kisassa, kaunokaiset karkelossa. Noilla Väinölän ahoilla, Kalevalan kankahilla.”

Kalevalan juhlinta helmi-kuun 28. päivänä johtuu siitä, että Elias Lönnrot päi-väsi Vanhan Kalevalan esi-puheen 28. helmikuuta 1835. Ensimmäisinä Kale-valan päivää ryhtyivät viet-tämään juhlapäivänä 1865

Keisarillisen Aleksanterin Yliopiston eli nykyisen Hel-singin yliopiston savo-kar-jalaisen osakunnan ylioppi-laat.

Epävirallinen liputuspäi-vä Kalevalan päivä on ollut vuodesta 1950 lähtien. Vuonna 1978 se vahvistet-tiin viralliseksi liputuspäi-väksi, jolloin se vahvistet-tiin asetuksella myös suo-malaisen kulttuurin päiväksi.

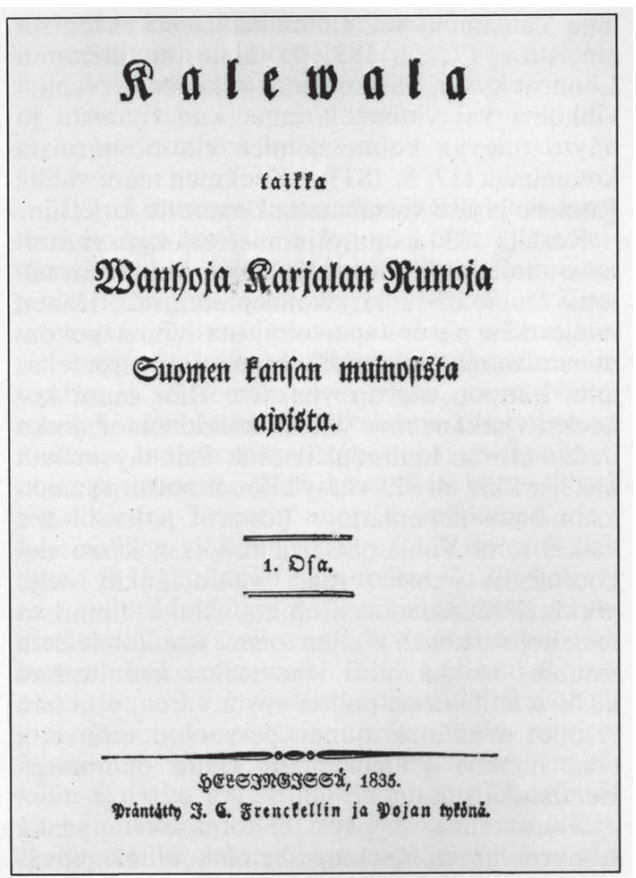
Suomalaisen Kirjallisuuden Seura on Kalevalan ensimmäinen kustantaja. Seuran arkistoissa voi tu-tustua Elias Lönnrotin Ka-levalan muistiinpanoihin ja käsikirjoituksiin. Seuran kir-jastossa voit tutustua Kale-valan erilaisiin laitoksiin ja käännöksiin sekä Kalevala-tutkimuksiin.

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kotisivuilla www.finlit.fi/kalevala on laajasti tietoa Kalevalasta mm. vuoden 1849 Kale-valan teksti kokonaisuudes-saan.

Vuosi 2015 on myös Kantelettaren ja Kalevalais-ten Naisten Liiton juhla-vuosi. Kanteletar täyttää 175 ja Kalevalaisten Nais-ten Liitto 80 vuotta.

Juhlavuosi on täynnä kai-kille avoimia kulttuuritapahtumia. Kanteletar on tär-keä osa Kalevalaisten Nais-ten Liiton vaalimaa perin-nettä. Kalevalan ja Kante-lettaren runous on laulettua perinnettä parhaimmillaan.

Vuoden tavoite on esi-tellä monipuolisesti kaleva-laista kulttuuriperintöä ja innostaa uusia jäseniä mu-

Vuonna 1835 ilmestyneen Kalevalan kansiteksti.

kaan kalevalaisten naisten toimintaan. Juhlavuosi to-teutetaan yhdessä Kaleva-laisten Naisten Liiton omis-taman Kalevala Koru Oy:n kanssa. Merkkivuoden ko-run, Välkkeen, on suunnit-tellut Kalevala Korun kul-taseppä Saija Saarela. Juh-lavuoden suojelija on Tasa-vallan Presidentin puoliso Jenni Haukio.

Kalevalalla on ollut suuri merkitys suomalaisen kan-sallistunteen luojana. Se on

myös vaikuttanut laajasti taiteisiin ja tieteisiin ja vai-kuttaa edelleen nykysuoma-laisenkin ajatteluun ja mieli-kuviin.

Kalevalan kuvitukseen on voimakkaimmin vaikutta-nut aikanaan Akseli Gal-len-Kallela.

Nykyajan lapsetkin löy-tävät oman Kalevalansa, kun lastenkirjailija ja kuvit-taja Mauri Kunnas julkaisi Koirien Kalevalan 1992.

TAISTO VIRKKI

Kalamatka Vpl Pyhäjärvelle

Sodan loputtua vuonna 1944 karjalainen kansa siirtyi kanta-Suomeen. Keuruulle ja Multialle muutti paljon siirtolaisia Vpl. Pyhäjärveltä. Suurin osa heistä oli maanviljelijöitä ja kalastajia, sillä Pyhäjär-ven pitäjä rajoittui noin 45 kilometrin matkalta Laatokkaan ja pitäjässä oli paljon kalaisia järviä, kuten Pyhäjärvi ja Kiimajärvi.

Pyhäjärven Säästöpankki evakuoitiin Keuruulle. Se fuusioitui Keuruun Säästöpankkiin henkilökun-tineen. Tuolloin pyhäjärvitaustaisesta Lauri Pitkä-sestä tuli Keuruun Säästöpankin johtaja. Hän oli henkeen ja vereen asti säästämisen kannattaja. Lauri kävi kouluissa jakamassa säästölippaita ja puhumassa lapsille säästämisen tarpeellisuudesta. Meistä karjalaistauksista oli mukava asioida pan-kissa hänen kanssaan, koska meillä oli yhteinen murre. Innokkaana metsästyksen ja kalastuksen harrastajana hän kertoili mielellään myös juttuja metsä- ja kalareissuiltaan. Tässä yksi hänen tarinan-sa, jonka nauhoitin 1970-luvulla:

Kalamatka Vpl Pyhäjärvelle

Serkkuni soitti eräänä iltana, että nyt on kalaparvi tiedossa ja paikka, josta pitäisi saada hyvästi kaloja. Seuraavana päivänä lähdin tuolle pilkkireissulle. Paikka oli Larjavan ja Tolsterniemen välisellä alu-eella Pyhäjärvellä. Syvyyttä oli siinä noin 16 metriä.

Paikalle kertyi heti aamusta paljon pilkkijöitä ja kalaa alkoi nousta. Hyvästä kalapaikasta oli jo edellisenä päivänä saanut tietää myös Tolsternie-men nuottakunta. Nuottamiehet tulivat jälle ja uittivat verkkonsa pilkkijöiden ympärille alkaen vetää nuottaa. Siinä tuli jonkinlaista sanaharkkaa.

Nuottamiehet ilkkuivat onkijoille: ”Vetäkäähän kalaa äkkiä, kohta me otamme teiltä nuotalla kalat pois”. Pilkkimiehet eivät hermostuneet, vaan onki-vat rauhassa, pitivät vain huolen, ettei nuotta ehdi vetää heiltä pilkkejä. Kun nuotan perä alkoi tulla nostoavantoa lähelle, kerääntyivät onkijat katso-maan. Saaliin suuruutta arvioitiin ennakolta. Joku onkijoista ehdotti nuottamiehille: ”Paljonko tah-dotte, jos myytte apajan pimeään tuonne jään alle tietämättä mitä nousee?”. Eipä siitä juuri kukaan mitään tarjonnut. Sitten minä sanoin: ”No kaks kymppiä”. Sain sellaisia hyvin tuimittuneita katseita osakseni ja ajattelin, että jokohan heittäivät järveen tällaisen miehen. Kalaa nuottaan odotettiin paljon enemmän kuin parin kympin edestä.

Mieleeni tuli aiemmin kokemani tapaus Polvelan rannasta. Siellä nuottamiehet saivat hyvinkin isoja saaliita, jopa 600 kilon apajia. Kerran tarjosin heille samalla tavalla ennen nuotan nostamista kahta kymppiä. Eivät myyneet saalista näkemättä. Kun saivat ylös mitättömän saaliin, niin olisivat myy-neet, mutta minä en enää ostanut. Nyt saattaisi käydä samalla tavalla.

Nuotan sumpusta löytyi yksi muikku. Ja silloin sanoin: ”Ei tule kahta kymppiä nytkään”.

Tämän kertoi kyseisessä kalareissussa paikalla ollut pilkkijä Lauri Pitkän Pyhäkylästä, Sipposen keittiössä Keuruulla 1970-luvun alussa

ESKO SIPPONEN

Aila Kuhlman puheenjohtajaksi Tampereen Pyhäjärvi-kerholle

Tampereen seudun Vpl. Pyhäjärvikerhon uusi johtokunta. Vasemmalta rahastonhoitaja Leevi Hietanen, varapuheenjohtaja Laila Innanen, jäsen Pentti Päiviläinen, puheenjohtaja Aila Kuhlman, sihteeri Pirjo Kiiala, jäsen Olavi Pärssinen, jäsen Ritva Liski ja varajäsen Paula Kiiskinen. Kuvasta puuttuu emäntä Seija Lintula ja varajäsen Irja Siirtonen.

Pyhäjärvi-tuotteet

* Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön
60-vuotishistoriikki.
Hinta 20 euroa + posti-kulut.

* Reino O. Kukko ja Kaarle Viika, Vpl. Pyhäjärvi. Runsaan kuva-materiaalin lisäksi kirjas-sa on laaja historiaosuus entisestä kotipitäjästä-mme sekä murre-sanasto selityksineen. Hinta 25 euroa + postikulut.

* Isännänviiri (suunnit-telu Kaarle Viika) koko 45x400 cm. Hinta 75 euroa + postikulut

* Vpl. Pyhäjärvi pöytästandaari (suun-nittelu Kaarle Viika) 42 euroa + postikulut.

Tilaukset:
Pirjo Kiiala
Lamminkankaantie 12
33420 Tampere
puh. 044-2815047
pirjo.kiiala@gmail.com

Pyhäjärven historiallisissa syvyyksissä

Pyhäjärveä kylä kylältä -sarjassa sunnuntaina 1.2. Karjala-talolla Kauko Hinkkanen kertoi Pyhäjärven historiasta vuosisatojen takaa. Sukujen ja kylän nimillä on oma pitkä historiansa. Monen sukua on voitu jäljittää 1600-luvulle asti.

Kauko Hinkkanen keskittyi kuvailemaan Pyhäjärven keskustaa, sen rakennuksia sekä kylällä vaikuttaneita henkilöitä vanhojen valokuvien kera. Karl, Impi ja Kaarle Viikan arkiston uumenista on löytynyt uutta tietoa kylän taustatunnetusta.

Itseäni Pyhäjärven historiassa kiehtoo erityisesti "partasedäksi" kutsuttu Karl Otto Mansnerus (1845-1937). Hän ehti pitkän elämänsä aikana kokea Suomen historian moninaiset vaiheet. Hän eli yli puolet elämästään Venäjän Suuriruhtinaskunnan alaisena ja Pyhäjärveltä käsin näki sortovuosien vaikutuksen. Hän kuuli myös lahjoitusmaatalonpoikien vaikkaukset.

Keisari Aleksanteri II oli jonkin aikaa suopea uudistuksille. Mansnerus oli 20-vuotias, kun tapahtui historiallinen muutos, säädettiin uusi kunnallislaki. Siinä seurakunta ja maallinen kunta erotettiin hallinnollisesti toisistaan. Näin vuosisatoja toiminut kirkollinen kansanopetus päättyi.

Vuonna 1866 annettiin Kansakouluasetus, joka velvoitti nyt kunnat järjestämään opetuksen, varaaamaan opettajien palkat sekä rakentamaan koulurakennuksen. Kirkon tehtäväksi jäi vielä antaa alkeisopetusta (luku- ja kirjoitustaito) ns. kiertokouluissa tai sitten se oli hoidettava kotona vanhempien toimesta. Kansakouluun mentiin aikaisintaan 8-vuotiaana.

Pyhäjärvellä alettiin heti keskustella kansakoulun tarpeellisuudesta. "Syvälle oli juurtunut myös sellainen käsitys, minkä herastuomari Päiväläinen Orolasta lausui pitäjänkokouksessa v. 1870: Minkä enemmän kouluja perustetaan, sen enemmän tulee narreja maailmaan."

Mansnerus valittiin lukkariksi Pyhäjärvelle 1871. Hän oli siis vasta 26-vuotias nuorukainen, kun hän joutui keskelle kansakoulu-kiistaa. Erityisesti kunnan isännät kinastelivat koulun paikasta.

Mansnerus ratkaisi asian: hän lahjoitti omistamastaan tilasta tontin koulurakennukselle. Ja tälle tontille koulu valmistui ja koulutyö aloitettiin 1.9.1877. Mansnerus valvoi rakennustyötä ja oli koulun johtokunnassa.

Lukkarin pätevyysvaatimukset 1800-luvulla olivat lähinnä luku- ja kirjoitustaito sekä voimakas laulunäköni. Mansneruksella oli li-

säksi "taito rokotuksessa ja alemmassa kirurgiassa" eli väliskärin tehtävät. Hän oli käynyt erillisen kurssin viulun- ja urkujen soitossa opettajanaan mm. säveltäjä-urkuri Gabriel Linsén Porvoossa.

Lukkari kulki papiston apulaisena pitäjällä osallistuen myös kansanopetukseen. Mansnerus oli mukana kunnallisessa elämässä ja tutustui pitäjän ihmisiin hoitaessaan postitoimistoa 40 vuotta (1889-1929).

Pyhäjärven kirkkoon hankittiin urut 1901. Tietävästi Mansnerus ei osannut niitä soittaa. Hänet oli aikoinaan valittu virkaan kauniin ja vahvan tenoriaänensä ansiosta. Urkurin tehtäviä hoiti sivutoimisesti useampi mies.

Mansnerus ei tietävästi myöskään harjoittanut moniaäänistä kuorolaulua. Kirkkokuoro perustettiin kyläläisten toimesta syksyllä 1935 ja sen ensimmäiseksi johtajaksi pyydettiin kanttori Toivo Koirasta. Jo muutaman vuoden oli Mansneruksella ollut apulainen; täyttihän hän 90 vuotta huhtikuussa 1935 jäädessä eläkkeelle sen vuoden lopulla. Oli siinä huimaa pitkä työskä: 64 vuotta!

Mansnerus näki Venäjän Suuriruhtinaskunnan hajotamisen, kansalaissodan vuodet, Suomen itsenäistymisen ja kehityksen aina 1930-luvulle asti. Monien meidän vanhemmat ja isovanhemmat ehtivät tutustua häneen, tähän todella historialliseen persoonaan. Olisinpa minäkin! (Siteeraus Kaunist Vpl Pyhäjärveä -kirjasta)

Pyhäjärven koulut

Viime joulukuun lehdessä kerroin oman yhteyteni Pyhäjärven. Sen lähtökohta on nimenomaan Pyhäjärven koulu, jossa vanhempani Emil (1901-1984) ja Mertta (1913-2007) Korhonen toimivat opettajina 1944 asti.

Kotiseutumatkoiilla näemme edelleen sen "vanhan koulun", vuonna 1877 rakennetun, seisovan paikallaan maantien varressa. Tarkkasilmäiset ovat huomanneet, että koulun kivijalka on erilainen kuin vanhoissa valokuvissa, samoin kuisti eri suuntaan. On mahdollista, että koulu on palanut, mutta samalle kivijalalle on tuotu jostain saman kokoinen rakennus. Varmaan tämä asia on selvitetty ja kerrottu tässäkin lehdessä.

Kuitenkin vielä jatkosodan aikana tuo "vanha koulu" seisoj paikallaan. Isä aloitti koulutyön 1.3.1942. Äiti matkusti Juhon ja Kalevin kanssa sinne kesällä. Veljeni muistavat, että tämän vanhan koulun viereen v. 1937 valmistunut

Anni Jormakka, Anna Korhonen (Emilin sisar) ja Emil Korhonen.

uusi kivikoulu toimi tuolloin ensin venäläisten sotavankilana ja myöhemmin sairaalana.

Kotiseutumatkojen alettua 1990-luvun alussa molemmat koulut toimivat leningradilaisten firmojen työntekijöiden "kesähuvioloina". Näin silloin ymmärsin.

Rakennuksiin pääsi vapaasti tutustumaan. Veljilenikin tarjottiin saunomista uudella koululla kesällä 1990. Kesällä 1991 serkuleni Tuomo Rädylle väälihti, että Kahvenitsan koulu, josta oli jäljellä vain kivijalka, oli siirretty tähän uuden koulun pihaan. Tunnistamista vaikeutti se, että se oli maalattu siniseksi. Mutta Tuomon mustavalkoisen valokuvan kanssa se täsmäsi. Tähän rakennukseen ei "maatуска" päästetty sisälle.

Pyhäjärven koulun opettajat

Pyhäjärven koulussa oli 1877 lähtien kaksi opettajaa: mies- ja naisopettaja. Työille ja pojille oli omat luokat, samoin omat käsityöhuoneet. Miesopettajat pysyivät pitempään, naisopettajat vaihtuivat useammin.

Koulun ensimmäinen miesopettaja oli Fredrik Auvinen 1877-1883. Päiväkirjamerkinnässään 1882 hän toteaa: "Tahtoo tapana olla, että lapsia käytetään koulussa ainoastaan tammi-, helmi- ja maaliskuun ajalla. Syksyllä ja ke-

vällä eivät lapset kouluun jouda."

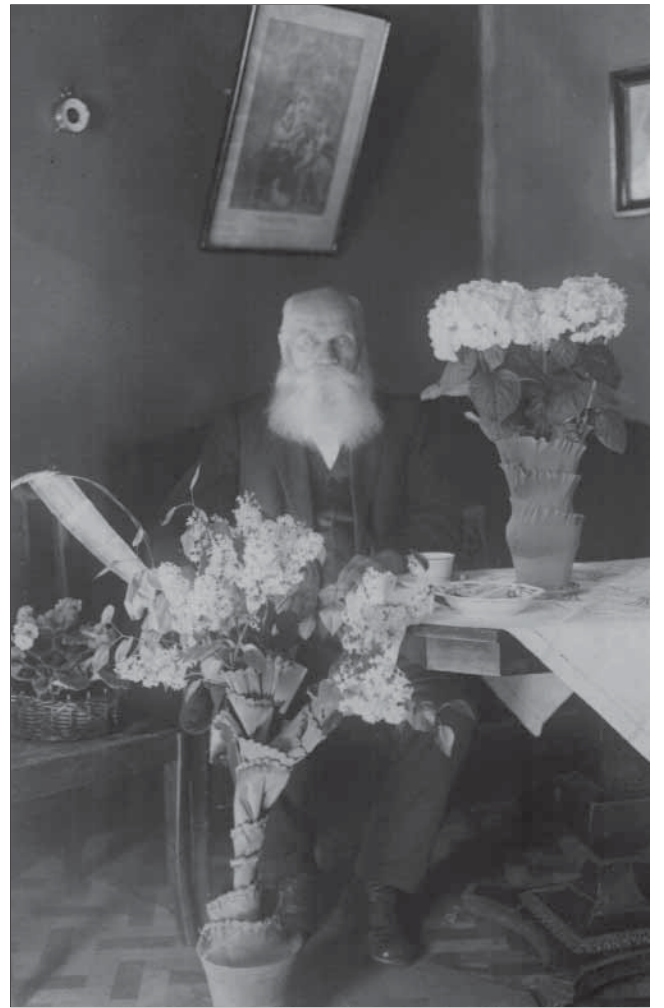
Auvisen jälkeen oli opettajana Gabriel Kouvo, joka jo vuoden päästä siirtyi Sortanlahden koululle.

Kolmas miesopettaja Vilho Toiviainen (1860-1932) teki myös pitkän päivätyön Pyhäjärvellä, peräti 43 vuotta vuosina 1884-1927. Vaimonsa Edlan kanssa hän uudisti koulutyötä niin, että muodostettiin sekaluokkia. Naisopettaja hoiti alemmat luokat ja miesopettaja ylemmät.

Vuonna 1889 annettiin Koulupiiriasetus. Niinpä vuoteen 1903 mennessä oli eri puolilla Pyhäjärveä jo seitsemän koulua. Tämän seurauksena Pyhäjärven koululta oppilaat vähenivät ja niin Vilho Toiviainen joutui hoitamaan koulutyötä yksin vuoteen 1921 asti.

Kyseisenä vuonna itsestäytynneessä Suomessa säädettiin Oppivelvollisuuslaki. Kiertokoulujen tilalle oli perustettava kaksivuotinen alakoulu ja yläkoulua käytiin neljä vuotta. Myöhemmin tuli myös jatkokoulu.

Teille monille tuttu nimi Anni Jormakka (1883-1963) tuli Pyhäjärven koulun opettajaksi 1924. Toiviaisen jälkeen miesopettajat vaihtuivat vuosittain. Niinpä kunnan kirjuri ja mm. kouluvaliokunnan puheenjohtaja Vilho Toiviaisen kirjoitti isälleni Emil Korhoselle keväällä 1930 ja kehotti häntä hakemaan miesopettajan virkaa Pyhäjärven koulusta. Valmistut-

Kuva otettu Mansneruksen 90-vuotispäivänä keväällä 1935.

tuaan Sortavalan seminaarista toukokuun lopulla hän lähetti hakupaperit ja sai virkamääräyksen 16.6.1930.

Isäni saapui Pyhäjärvelle poikamiehenä. Hänen naimaton sisarensa Anna Korhonen hoiti välillä veljensä taloutta. Mutta isä kävi myös ruokailemassa koulun vieressä sijainneessa Hilma ja Matti Inkisen (Ylä-Pekolan) talossa. Opettaja Emil Korhonen, poikamiehenä ollessaan, ihasui Hilman karjalanpiirakoihin ja kävi niitä säännöllisesti ostamassa. Emil oli ruokamiehenäkin Inkisellä ja koulun välitunnilla juoksisivat Sirkkan kanssa heille syömään."

Tämän olin isältäni kuulutkin, mutta oli mieluista, kun juuri tänään minulle soitti Marja Lahtinen, o.s. Inkinen, Keravalta ja kertoi samaa.

Pyhäjärven koululle perustettiin alakoulunopettajan virka 1935. Viime joulukuun lehdessä siitä kerroinkin. Äitini muisteli, että pitkään kiertokoulunopettajana toiminut Eeva Pärsinen oli hänen tulostaan pahoillaan; joutuihan tämä "työttömäksi".

Alakoululle ei ollut luokahuoneita, joten sitä pidettiin läheisessä Juhon Inkisen (Ala-Pekolan) talossa. Tästä aiheesta keskustelinkin Pekka Inkisen kanssa sunnuntain 1.2. tilaisuudessa.

Uuden koulun valmistuttua 1937 siirtyi sekä koulunopetus että opettajien

asunnot sinne. Muistan, että ainakin Rauha Luukkainen hoiti Juhon ja Kalevia 1930-luvun lopulla. Muistaakseni äitiysloman sijaisena, yhden kuukauden, olivat rovasti Viikan tytär sekä Sirkka Lavaste.

Isä oli tarkka mies, opettaja. Hän piti perheen tilikirjaa, josta luin mm., että "lihalasku Hinkkaselle, jauhvoja J. Pusalta, Osuuskassan lasku, palkka palvelijalle, hevoskyyti Kahvenitsan koululle, autokyyti Käkisalmen synnytyssairaalaan, Juhon huovikkaitten pohjaaminen, lääkäri Juhon sormen kääriminen". Viimeksi mainitussa tapauksessa Juho oli 1v 7kk ikäisenä seisonut keinutuolissa selkänöjää vasten ja kiukuttanut niin hurjasti, että keinutuoli lensi selälleen ja Juhon keskisormen pää irtosi. (Läinäs Kaunist Vpl Pyhäjärveä -kirjasta)

Evakkomatkojen kokemuksia

En jaksa muuta kuin ihmetellä niitä mitä vaarallisimpia selviytymistarinoita, joita olen kuullut ja luenut evakkomatkailta. Ihmettelen myös, miten paljon Karjalasta ehdittiin saada arvotavaraakin mukaan. Isä kertoo muistelmissaan, kuinka hän ehti saada sotilaitten viimeiseen kuormaansa Pyhäjärven koulun arkistoa 15.3.1940, samana päivänä, jolloin joutui katselemaan rakkaan Pyhäjärven kirkon paloa.

Isäni oli ikänsä puolesta

Tilaisuuden kuulijakuntaa. Kuva yllä: Sini Heikkonen, alla: Kaarina Pärssinen.

vapautettu sotapalveluksesta vuoden 1941 lopulla. Kesällä 1944, kun tuli tieto, että oli lähdettävä lopullisesti Pyhäjärveltä, hän varmaankin Anni Jormakan kanssa sai pakattua loput koulun tavaroista, joita nyt säilytetään Mikkelin Maakunta-arkistossa.

Isä ehti pakata myös perheensä tavaroita niin, että vieläkin ovat tallella kaikki kuva-albumit, hääkutsut, -onnittelut ja -lahjat sekä kapiot (vuodelta 1936), sotaajan kirjeenvaihto, oppilaitten 1930-luvulla opettajilleen lähettämät joulu- ja pääsiäiskortit. Ne ovat herttaisia. Nämä kortit ovat nyt Tyrvään museossa. Olen myös luovuttanut isän kirjanpitolihkon syyskesän 1944 sadonkorjuusta Pyhäjärvellä. Karkkilaan kulkeutui koulun seinäkello sekä joitakin laulukirjoja.

Syyslukukauden 1944 vanhempani olivat Pylkönmäen koululla ja kevätlukukauden 1945 Multian Peuralan koululla. Molemmilla paikkakunnilla oli paljon pyhäjärveläisiä. Keski-Suomen koulutarkastaja olisi kyllä löytänyt heille yhteisen työpaikan Keuruun suunnalta, mutta he halusivat muualle. Olihan se raskasta jättää joulukuussa 1944 Karstulan sairaalassa kuollut Timo-poika Multian kirkkomaahan. Joka vuosi vanhempani kesälo-mamatkallaan poikkesivat

haudalla ja iloitsivat siitä, että pyhäjärveläiset ystävät hoitivat sitä. Todella kau- niisti tehty! Äiti halusi, että Timon hautapaikasta luovutaan vasta hänen kuolemansa jälkeen. Näin veljeni kanssa teimme, ja nyt muisto Timo-veljestä on pienessä laatassa vanhempieni hautakivessä Karkkilassa.

Vanhempieni evakkomatkojen karusta päättymisestä elokuussa 1945 Karkkilaan Haukkamäen koulun tyhjälle kivilattialle, sanomalehti päänalusenaan, olen kirjoittanut ko. koulun 100-vuotisjuhlakirjassa. Pian he kotiutuivat ja toimivat paikallisessa Karjala-seurassa. Karkkilaan, Pusulaan ja Nummelle oli sijoitettu heinjokelaisia. Heidän "tu-pailloissaan" ja Heinjokijuhlissaan tapasin iloista ja tyytyväistä väkeä.

Isän tehtäväksi tuli myös muutaman vuoden ajan kirjata karjalaisten asuttamista (rakennusvaiheet, avustukset, tarvikkeet) Karkkilan kauppalassa ja sitä ympäröivässä Ul. Pyhäjärven pitäjässä.

Muita Vpl. pyhäjärveläisiä olivat Karkkilassa vain Pärssisen sisarukset Maikki (Maria) ja Anni (myöh. Nikki). Maikki Pärssinen oli työskennellyt Taubilan hovissa. Karkkilassa hän työskenteli Högforsin tehtaalla ja eli yli 90-vuotiaaksi. Kyllä nyt harmittaa, kun

en ymmärtänyt kirjoittaa muistiin hänen soinnukkaan soljuvalla karjalaismurteellaan kertomiaan tarinoita.

Pyhäjärveläisten vaikutus Hämeenkyrössä

Hämeenkyröläiset kalastajat eivät tienneetkään, että Kyrösjärvestä löytyy muikkua, ennen kuin sinne muuttaneet pyhäjärveläiset toivat oikeankokoiset verkkonsa.

Kauko Hinkkanen tiesi kertoa, että aikoinaan Käksälästä asti tultiin ostamaan Pyhäjärven muikkua. Anssi Hirvonen taas muisti saaneensa pyhäjärveläissyntyiseltä Heikki Virkkilältä ensimmäiset Kyrösjärven muikkunsa. Hirvosen kesänaapureitten mukaan karjalaiset opettivat kyröläisiä myös syömään sienä.

RIITTA HIRVONEN

Emilia Timperistä saatiin sihteeri Pyhäjärvi-seuralle

Vpl Pyhäjärvi-seura ry:n hallitus on kutsunut Emilia Timperin hoitamaan seuran sihteerin tehtäviä vuoden 2015 loppuun asti. Hänet voidaan valita seuran hallituksen jäseneksi vasta kevätkokouksessa 12.4. Karjala-talolla. Emilia Timperin isä on Pekka Lappalainen ja suku on lähtöisin Vernitsasta. -RH

Mauri Hauhia kertoo Karjala-talolla Taubilan hovin vaiheista

Sunnuntaina 1.3. klo 13 Karjala-talolla pääsemme perehtymään erään merkittävän pyhäjärveläisen työnantajan, Taubilan hovin vaiheisiin. Muisti- ja kuvatie-toa on Taubilan hovista koottu vuosien varrella. Nyt Pyhäkylä-seuran puheenjohtaja Mauri Hauhia patistaa teitä vielä penkomaan esivanhempienne laati-koita, jos niistä löytyisi hovissa työskennelleiden muistelmia. Jos teiltä löytyy mitä tahansa tietoa, niin tuokaa ko. tilaisuuteen.

Aiheeseen voi tutustua myös kotisivuilla www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvi-seura. Mauri Hauhia kirjoitti aiheesta myös marraskuussa 2014 Pyhäjärvi-lehdessä.

Kauppaneuvos Karl Fazer omisti Taubilan hovin 1918-1944. Sieltä hän toi raaka-aineita tuotantolaitoksiinsa Helsinkiin. Tähän aiheeseen liittyen Pyhäjärvi-seura vierailee Fazerin tehtaalla Vantaalla 12.5. klo 15. Ilmoittautumisesta tiedotetaan maaliskuun lehdessä ja kulkuyhteyksistä huhtikuun lehdessä.

RIITTA HIRVONEN

Oikaisu

Edellisessä lehdessä kerroin Aili Paavilaisesta, o.s. Vinhunen, joka toimi Vpl Pyhäjärvellä puutarhakonsulenttina 1942-1944. Mainitsin nimen Varpu Pappinen, nyt 91-vuotias, jolta sain tammikuun lehden ilmestyttyä viestin. Hän toimi Aili Vinhasen apulaisena puutarhatöissä vain kesällä 1942 Yläjärvellä (josta kotoisin), Enkkuassa ja Saapun alueella. Pahoittelen epätarkkoja muistiinpanojani.

RIITTA HIRVONEN

Vpl. Pyhäjärvi -tuotteita edullisesti lahjaksi ja omaan käyttöön

Hanki nyt vaakunapaita, jota saatavana jälleen kaikissa pohjaväreissä valkoinen, helmenharmaa ja musta. Tuote, juuristamme kertova Vpl. Pyhäjärven vaakunapaita, sopii esim. lahjaksi ja asuksesi tuleville kotiseutumatkoiille, vaikka koko ryhmälle. Aidon värisellä Vpl. Pyhäjärven vaakunan kuvalla ja tekstillä PYHÄJÄRVI VPL varustettua erittäin hyvälaatuista T-paitaa löytyy valkoisissa ja mustissa sekä V- että pyöreällä kaula-aukolla, mutta helmenharmaissa vain pyöreäaukkoisena. Koot S, M, L, XL hinta 15 e/kpl ja isommat koot XXL ja XXXL 20 e/kpl. Dokumenttielokuva Muistojen järvi on kuvattu vuosina 1939-44 Pyhäjärvellä. DVD:n hinta 20 e/kpl, tuotetta jäljellä muutamia kappaleita, mukana liuskan seloste elokuvasta. Seuran 50-vuotishistoriikki (2007) tarjoushintaan 10 eur/kpl.

Postitettaessa lähetysiin lisätään postituskulut. Tilaukset ja tiedustelut toistaiseksi ainoastaan Kaisa-Liisa Korhonen 050-590 5433, e-mail kaisaliisako@gmail.com (huom. muuttunut sähköpostiosoite)

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry

Nuoruusmuistoja Karjalasta, osa I: Takaisin kotiin haluttiin jälleenrakentamaan, levottomista ajoista huolimatta

Kirjoitan paluusta takaisin Karjalaan jatkosodan aikana, toisesta lähdöstä sotaa pakoon ja päätymisestäni Korpilahdelle.

Vihdoin keväällä 1942 jatkosodan ollessa käynnissä pääsimme muuttamaan takaisin kotiin. Noin 70 prosenttia karjalaisista palasi takaisin. Nyt kuljimme oikein matkustajavaunuissa ja eläimet omiinsa junan perässä. Muistan, kuinka juna oli nytkin täynnä paluumuuttajia. Liekö ollut enne, että tulin myöhemmin asumaan Jyväskylän ympäristössä. Juna pysähtyi sinne joksikin aikaa. Isä sanoi, että lähdetään katsomaan kaupunkia. Hän oli ollut siellä sotaväessä ollessaan.

Kotipaikkani, Sortanlahden, oli ennen sotia vilkas satama- ja kauppapaikka Laatokan rannalla. Se oli myös sotilastukikohta. Kauppaa käytiin kovasti Pietarin välillä puolin ja toisin. Siellä poikkesivat myös suuret kauppa-, sota- ja matkustajalaivat. Lisäksi Laatokalla liikennöi kaksi pienempää laivaa, Vakava ja Yrjö, sekä rannikkotykistön moottorivene. Vakava kuljetti matkustajia Konevitsan väliä, kuten moottorivenekin. Yrjö oli armeijan rahtilaiva. Sotalaivoja olivat myös Aunus ja Aallokas. Konevitsan kasarmissa toimi koulutuspatteri. Rakenteeltaan se oli Järvisevän kasarmin kaltainen.

Päästyämme kotikylään havaitsimme, miten kaikki oli hävitetty. Jäljellä oli vain neljä taloa. Satamassa oli tullitalo ja Haahtitalo, jossa oli postikonttori. Naapurissamme oli Huuhkan talo, jossa oli esikunta sekä Ramman talo, jossa oli lottakanttiini. Meidän talomme oli palanut, vain ulkokäennukset olivat jäljellä.

Asuimme jonkin aikaa yhteismajoituksessa vähän kauempana Kymäläisellä, Maija Veijasen kotona. Päivät kuluivat siinä kotipihalla. Kotikylääni ei saanut rakentaa, koska se oli sotilasaluetta. Muualla tartuttiin jo korjaustöihin. Sotilaita oli miinanraivaus- ynnä muissa töissä.

Paikoin oli vielä vaarallista liikkua, sillä venäläisiä desantteja liikkui vähän joka puolella. Heidän varoiteltiin liikkuvan etenkin öiseen aikaan. Kaikesta huolimatta raivaus- ja korjaustyöt etenivät kaikkia ja siitä muistettiin kiittäkin.

7.6. kansaa kerääntyi satamäärin palaneen kirkon raunioille kiitosjumalanpalvelukseen. Ihmiset veisasivat voimakkaasti "Jumala ompe linnamme".

Pääsin sitten Lukkari-lan perheen kanssa asumaan Haahtitalolle, joka oli ollut laivastomatuusien käytössä. Nyt he asustivat postikonttorin tiloissa. Meillä oli yhteinen ja erilliset huoneet käytössä. Me nuoret nukuimme yläkerran tiloissa.

Aloitin rippikoulun syksyllä 1942 ja seuraavana vappuna pääsin ripille. Rippi-isä, kuten rovasti Viikaa kutsuimme, vaati seitsemäntoista vuoden iän rippikouluun, jotta ymmärtäisimme sen tarkoituksen. Pyhäjärven kirkko oli palanut, joten pääsimme ripille vanhalla koululla. Kaikesta puutteellisuudesta huolimatta muistan tilaisuuden juhlavaksi ja koskettavaksi. Sen muisto on seurannut elämäni. Täällä Korpilahdella Keski-Suomessa on kaksi rippisartanikin, Salme Nurminen (Kuntamo) ja Sirkka Honkanen (Rautiainen), joiden kanssa on usein muisteltu niitä aikoja kiitollisin mielin.

Sortanlahden asemakaava-alue. Kuva: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön arkisto.

Tuli kevät ja isä oli alkanut rakennella saunan yhteyteen lisähuonetta. Haahtitaloa tarvittiin taas sotilaskäyttöön. Kerran äiti oli kävellessään kotipihalla huomannut marjapensaiden juurella jonkin esineen ja kumartunut sitä katsomaan. Valppaat sotilaat esikunnasta huomasivat sen ja huusivat äidille: "Emäntä, älkää koskeko siihen, me tulemme..." Vaara vaani kaikkialla. Se oli räjähtävä käsikranaatti. Enkelin käsi oli ollut siinä edessä.

Tilanne oli vähän levoton ja jouduimme muuttamaan naapurikylään Vernitsalle, jossa sisareni Kaarin aloitti koulunsa. Koulumatka oli vaikea, eikä hän

uskaltanutkaan kulkea sitä yksin. Opettaja joutui kuljettamaan siskoni kotiin pyöränsä kanssa.

Kylän laidalle oli rakennettu iso keinu, minne kyläläiset kokoontuivat toisinaan tapaamaan ja vaihtamaan kuulumisia. Kaikki juoksevat asiat hoidettiin Pyhäjärven kirkonkylällä.

Kerran olin lähtenyt yksin asioille polkupyörällä. Olin kuullut, että ennen Saltsanrantaa hiekkakankaalla oli pitkät rivit venäläisten hautoja melkein valtatievarressa. Nuori kun olin, en osannut pelätä, vaan poikkesin katsomaan niitä. Kun palattuani kerroin, missä olin käynyt, kaikki kauhistuivat, sillä metsässä tiedettiin liikkuvan desantteja. Vasta silloin pelko valtasi minut. Varjelus oli ollut taas mukana. Lähellä sitä paikkaa Matiskalasta Yläjärvelle menevän tien varrelta kerrottiin löydetyn nuoren naisen ruumis desanttien ampumana.

Elämä oli kuitenkin rauhatonta. Venäläisiä tiedustelu- ja pommikoneita lennelti varsinkin öiseen aikaan kotikyläni Sortanlahden yllä, koska se oli sotilastukikohta. Eivät ne säästäneet siviileitäkään.

Päiväsaikaan, kun näkyi liikettä, konekivääritulitus alkoi lentokoneesta. Mekin jouduimme joskus keskellä yötä yöpukineissamme haikertumaan isän veljen luometsän laidalle oja pitkin.

Heinkel He 111 pommikone toimii lauttojen ilmavarmistuksessa. SA-kuva, Sortanlahti 5.10.1942.

Koneista pudotettujen valopommien valossa oli kuin kirkkaalla päivällä. Päivisin koneet tulittivat ja olikin varoitettu, ettei sisälle saisi jäädä. Juoksimme kaikki metsän suojaan tulituksen alkaessa. Isä entisenä sotilaana kehotti meitä painamaan päämme sam-

maleeseen. Muistan, miten vasemman korvan vierestä kuului viu, viu..., kun kuulat lensivät. Meihin ei sattunut kehenkään, meillä oli suojelusenkelit mukana. Jatkuu...

SUOMA SAARINEN

Tullin talo Sortanlahdessa. Kuva: Pvl. Pyhäjärvi-Säätiön arkisto.

Taiteilija Tervakorven talonrauniot Sortanlahdessa. Edellisenä päivänä oli kuvassa näkyvästä kuopasta kaivettu useita verrattain hyvin säilyneitä tauluja, jotka taiteilija oli sinne kätkenyt talvisodan aikana. SA-kuva, Sortanlahti 22.7.1942.

Kyläesittelyn innoittamana syntyi runo Kotiseudulle

Karjalatalolla on pidetty Vpl. Pyhäjärvi-seuran toimesta koulupiiriesittelyjä. Maaliskuussa 2014 oli Noitermaan koulupiirin esittelyvuoro. Kotiseudulle -runo syntyi tuon tilaisuuden jälkitunnoissa. Nokialla, Maurin seurakuntatalossa, oli syyskuussa 2014 tilaisuus, jossa muisteltiin 70 vuotta sitten tapahtunutta viimeistä kotiseudulta lähtöä. Muistelujen lomassa oli yhteislaulua. Esilaulajana

oli noitermaalaissyntyinen opettaja ja kuoromies Jorma Matikainen. Kotiseudulle runo sai mainitussa tilaisuudessa laulettuna ensiesityksensä. Runo voidaan laulaa tutun ”On maista kaikista sittenkin...” -laulun sävelin. Pyhäjärveläisiä ja pyhäjärveläisjuurisia lämpimästi tervehtien

ANNA-LIISA HEIKKILÄ

Kotiseudulle sanat Anna-Liisa Heikkilä

1. On usein mielessä Noitermaa,
tuo seutu jääneenä rajan taa.
Kotikonnut siellä,
lammet, harju vielä.
Ei unhoon jää.

2. Läpi seudun kulkevi vanha tie,
se ennen kylää jo ollut lie.
Nyt maisemassa
junat kulkemassa
siellä nähtihin.

3. Talot tehty maantien on vartehen,
tai toiset keskelle peltojen.
Kylän asukkaista
monet sukulaista
oli toisilleen.

4. On arjen touhu ja askar sen,
ja lepopäivä, tuon pyhäisen.
On yhteistyötä,
tään taidon myötä
saa viihtyvyys.

5. Kun kylätietä käyn kulkemaan,
niin pääsen kaupoille, ”keskustaan”.
Ja koulutiellä,
näen lapset siellä.
Tutun koulunkin.

6. Sahantalo uljaana paikallaan,
saha siinä lähellä, notkossaan.
Sen piipun näen,
työ uuraan väen
on tärkeää.

7. Tästä hietapolkua kulkien
jo tullaan vierelle lampien.
Nyt lammenpintaan,
siellä kaunehintaan
harju peilailee.

8. Tie Harjun vanhastaan tuttu on,
sitä pitkin kuljettiin ”salohon”.
Kylän niittypellot,
ja karjankellot.
Kesän uurastus.

9. Käyn vielä naapurikylihin,
ne samaan kuuluivat ”piirihin”.
Koulumuistot siellä
nuoruusaika vielä,
oli yhteinen.

10. Savimäki vieressään Noitermaa
ne samaa olivat aukeaa.
Siitä Miissualle,
lammen rantamalle.
Kylä pienoinen.

11. Kun Porsaanmäelle vaellan,
näen Kiimajärven tuon kirkkahan.
Kylän avaruutta,
pellon viljavuutta,
niitä muistetaan.

12. Nimi Kiimajärvi ja kylä sen,
nyt seuraa, rantoja mukaillen.
On kylä taaja,
metsäkangas laaja
sillä taustanaan.

13. Pyhäjärven rantaan nyt kuljetaan
ja Tolsterniemehen saavutaan.
Suvut vanhastansa,
kotikonnuillansa
ovat viihtyneet.

14. Kotijärven rakkahan maiseman
myös kylät Jaaman ja Paarinan.
Talot kauniit näen
tien varren, mäen,
pihapiireineen.

15. Kotiseutua paljon on muistettu,
ja menetettyä kaivattu.
Sukupolvi poissa,
yhä muisteloissa.
Ei unhoon jää.

Kuvilla teerijahdissa

Vetterstrantin herra harrasti metsästystä, mm ampui teerejä kuvilta! Apulaisena oli Juho Hännikäinen. Juho kertoo: Kuvatha tehtii ja laitettii valmiiks enneko teeret alkoi enemmän liikkuu. Sit ko tul se aika, Janne käi sanomas: Lähetää aamulvarrai enne ko teeret alkaat etsimää toisijaa.

Mie mänin varrai, Jannel ol jo hevone valjastettu, kuvat, pyssy, eväät ja kaik kärril valmiin! Mie huomasin, nyt on Janne innoissaa! Hevone jätettii vähä etemmäks. Janne otti pyssyn ja sano ota siniä kuvat ja eväskori nii lähettää sin mis on vähä suurenpii puita.

Tuosha on kaks hyvyää puuta mihi jätetää kaks kuuvaa molempii. Juho ota kuvat ja käy viemässä tuo ho toisee toine nii ylös ko pääset. Kuvat on puissa, väättää nyt savut sanoi Janne, sit ei ennää passaa sauvuutella ko mie jään istumaa ja uottelemaa ko teerit tullee.

Mene sinä Juho ja kierrä ettäält nii ko ympyrää ja pelottele teerit lentoon, sitne tulee noihin puihin kuvia katsomaan, mistä ne on hyvä ampua!

Mie läksin lenkil nii ko hää neuvo. Ehä mie kehan-

na nii että männä, sen verra mänin jot Jannee ei näkynt. Käin istumaa ja laitoin tupakaks. Kiersin sammaa suuntaa nii ko hää neuvo, mut lähellä isäntää miust ei saant näkky. Mie istuin välil ja koitin mänetellä aikaa sakijammis kohis. Ko mie olin oikei likel Jannee, pit olla varovaine jot hää ei ois kuult mittää rasahtelluu.

Aikka myöte, melkei samast paikast mist mie läksin metsää, tempasin hatun kättee ja juoksujalkaa mänin Jannen luokse, läähätin ja nii ko pyyhin hikkee otsalt. Janne sano: eihä sinun olisi tarvinnut niin pitkää lenkkiä tehdä ja vielä juoksujalkaa. Näkyikö teerejä? Kylhä niitä oli, tuntuut oleva hyvi arkoja!

Eihä meidän tarvii justii tänä päivän niitä ampuu, kun tuntuvat olevankin arkoja. Tullaan huomenna uudestaa. Mie panin tupakaks ja ajattelin, kyl se tääki päivä män helpol ja mukavast!

Tälläsii pienii kokkamoi myö tehtii toisillie ja tulti-hirmusen hyväst toimee-Vetterstranti herra kans!

PAIMENPOIKA
MIKKO VESIKKO

Karjalaisen eräperinteen keruu jatkuu

Suomen Metsästysmuseum ja Karjalan Liitto järjestävät yhdessä Kuparsaaren metsästysseuran aloitteesta luovutetun Karjalan eräperinteen keruun. Keruuhankkeen on tarkoitus koota talteen vielä tavoitettavissa oleva tieto luovutetun Karjalan metsästys- ja kalastustavoista sekä -oloista, metsästäjistä ja kalastajista. Tavoitteena on toimittaa julkaisu keruuseen saapuneen aineiston ja Karjalan metsästystä koskevan arkisto- ja tutkimusaineiston pohjalta.

Karjalalla oli vankka asema suomalaisessa eräperinteessä ja eränkäynnin historiassa. Eränkäynti oli tärkeä elinkeino ja harrastus.

Keruu on kaikille avoin ja siinä vastaanotetaan muistitietoa sekä kirjallisessa muodossa että haastatteluina. Vastaaja voi haastatella vanhempiaan, isovanhempia tai sukulaisia ja lähettää äänitteen keruuseen. Kirjallisten vastaustenkaan pituutta ei ole rajoitettu; sisältö on tärkein, ei tyyli tai oikeinkirjoitus.

Koska vielä elossa olevat Kannaksen erämiehet ovat jo hyvin iäkkäitä, voi vastaus koostua perheen tai suvun piirissä kulkeneesta muistitiedostakin. Lisäksi vastaanotetaan valokuvia.

Myös keruun järjestävät tahot voivat mahdollisuuksien mukaan tehdä haastatteluja.

Lähetä vastauksesi otsikolla ”Kannaksen eräperinne” osoitteeseen:

Suomen Metsästysmuseum,
Tehtaankatu 23 A, 11910 Riihimäki
tai sähköpostitse
pekka.allonen@metsastysmuseum.fi

Lisätiedot amanuenssi
PEKKA ALLONEN
pekka.allonen@
metsastysmuseum.fi
p. 019-723 751
p. 045 170 1585

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö ilmoittaa haettavaksi vuoden 2015 apurahat

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hoidossa on tällä hetkellä neljä erillistä apurahoja jakavaa rahastoa. Apuraha voidaan myöntää seuraavin edellytyksin:

- hakijan opinnot ovat tulossa päätösvaiheeseensa
- hakija ei ole aikaisemmin saanut apurahaa alla mainituista rahastoista
- hakijan sukujuuret ovat Vpl. Pyhäjärvellä (isä, äiti, isovanhemmat jne.) Esivanhemman nimi, syntymäaika, asuinkylä tai talo.

Helmikuun 2015 loppuun päättävä hakuaika (postileima viimeistään 28.2.2015):

- Helmi Pärssisen rahastosta apurahoja jaetaan puutarha-, karjatalousalaa tai maa- ja metsätaloutta opiskeleville.
- Aune ja Vilho Kähösen rahastosta opiskeluun, sekä pyhäjärveläisyyttä tukeviin tutkimuksiin.

Toukokuun 2015 loppuun päättävä hakuaika (postitus viimeistään 31.5.2015):

- Perinnerahasto I:stä apurahoja jaetaan äidinkieltä tai musiikkia opiskeleville tai tutkiville henkilöille.
- Arvo Kukon rahastosta apurahoja jaetaan humanistisia tieteitä ja musiikkia opiskeleville.

Tiedustelut:
Juhani Forsberg puh. 050 5112 899
tai asiamies Pirjo Kiiala puh. 044 2815 047.

Hakemuslomakkeen voi tulostaa säätiön kotisivuilta/
apurahat www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio
tai sen voi tilata asiamieheltä.

Lomakkeen kaikki tiedot tulee täyttää ja postittaa liitteineen osoitteella:
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallitus
c/o Juhani Forsberg
Ryytimaantie 19 A 8, 00320 HELSINKI

Karjalan matkoja

3. - 7.4. Laatokan kierros (pääsiäinen)

3. - 6.6. Pyhäjärvi, Konevitsa

18. - 21.6. Pyhäjärvi, Valamo

24. - 27.7. Pyhäjärvi, Konevitsa, Pietari

20. - 24.8. Petroskoi

Tiedustelut:

Heli Salminen puh, 050 5671586, 02 6331784
Olli Lönnberg puh, 02 8652110

**Eduskuntavaaliehdokas,
ilmoita lehdessämme!**
Tarjoamme edullista ilmoitustilaa,
hintaa on vain 0,80 euroa/pmm
+ alv. 24 prosenttia.

Maaliskuun lehteen tuleva aineisto
pitää olla toimituksessa
viimeistään **ma 9.3.2015** ja
huhtikuun lehteen **ma 10.4.** mennessä

TAPAHTUMAKALENTERI

Vpl Pyhäjärveä kylä kylältä -sarja jatkuu su 1.3.klo 13 Karjala-talon Laatokkasalissa, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki. Mauri Hauhia kertoo sanoin ja kuvin Taubilan kartanosta. Jäsentiedote tulee helmikuun aikana. Siinä on myös kutsu sääntömääräiseen kevätkokoukseen su 12.4. klo 13. Tietoa toiminnasta myös kotisivuilla www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarviseura. Lämpimästi tervetuloa! -Vpl Pyhäjärvi-seura ry

Tampereen Seudun VPL Pyhäjärvikerhon tarinatuokio on keskiviikkona 4. päivänä maaliskuuta 2015 klo 13.30 Koulukatu 12, Tampere. Johtokunnan jäsen, silmätautiopin dosentti Olavi Pärssisen kertoo aiheesta: Ikääntyminen ja näkö. Tervetuloa!

Lahden seudun Vpl Pyhäjärvi-kerhon maaliskuun kokouksessa muistellaan Salppurin kisoja menneiltä vuosilta ja veikkailaan tulevaa viikonvaihdetta. Siis Wanhassa Herrassa torstaina 05.03.2015, Laaksokatu 17, Lahti. Tervetuloa klo 13 isolla joukolla!

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallintoneuvoston kokous on lauantaina 7.3.2015 Sastamalassa.

Suvannon seudun sukututkimuspiiri la 18.4. Karjala-talolla Helsingissä. Julkistetaan kirja Suvannon seutu 1917-1921, elämää ja ihmiskohtaloita.

Vpl. Pyhäkylä-Seura pitää yleisen kokouksen Kiikassa Kinnalan Koukulla 25.4.2015 klo. 12.00. Aloitetaan ruokailulla. Ohjelmassa virtuaalimatka Karjalaan, muistellaan vanhoja loruja, arpajaiset ja seurustelua. Kaikki ovat tervetulleita. Ilmoitathan tulostasi 20.4. mennessä Seija Jokiselle, puh. 040 8355820 tai sähköpostiin seija.jokinen@netti.fi. Tervetuloa.

Suvannon seudun välle lukijamatka 17.-22.9.2015 KROATIA - SPLIT - MAKARSKA Riviera. Hinta 990 euroa puolihoidolla. Tilaa esite ja kysy lisätietoja: Markku Paku p. 040 523 9645, pitajaseura@rautu.fi.

Mistä löydän hyvän lahjan?

Tässä vihje: Hanki kirjapari *Kaunisti Vpl Pyhäjärveä*, osat I ja II. Yhteensä 736 sivua ja 1750 kuvaa. Koko A4. Hinta vain 95 euroa + läh. kulut. Lisätietoja ja tilaukset: taubila@pp.inet.fi tai 044 564 1040 Noudettavissa myös johtokunnan jäseniltä ilman läh. kuluja. Sekä <http://vpl-pyhajarvi.fi/kirjapuoti>

Seuraava Pyhäjärvi-lehti ilmestyy
maaliskuussa. Aineistot toimitukseen viimeistään
maanantaihin 9.3.2015 mennessä, kiitos!

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö
Kotisivut: www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Päätoimittaja:
Marjo Ristilä-Toikka
Rautasemantie 375
37570 Lempäälä
puh. 040 730 2622
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Tilaukset, jakeluhäiriöt ja
osoitteenmuutokset:
Toimitus, päätoimittaja
Rautasemantie, Lempäälä
kts. yhteystiedot vierestä

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön
asiamies
Pirjo Kiiala
Lamminkankaantie 12
33420 Tampere
puh. 044-2815047
pirjo.kiiala@gmail.com

Toimitusneuvosto:
Juhani Forsberg, Yrjö S.
Kaasalainen, Pirjo Kiiala,
Kirsti Naskali, Esko Pu-
lakka, Markku Pärssinen ja
Marjo Ristilä-Toikka.

Sivunvalmistus:
Marjo Ristilä-Toikka

Toimituksella on oikeus

Painopaikka:
Print Oy

...a/vsk.
...ukset.....0,70 e
.....0,80 e
...us.....20 e
...tään alv. 24%

Kiitokset Ukkosen sukuseuralle: Nuorisotyötä tehtävä kipinän sytyttämiseksi

Osoitan lämpimät kiitokset Ukkosen sukuseuran hallitukselle saamastani huomionosoituksesta. Ohessa muutamia muisteloita tapahtumista matkan varrella.

Seuramme rekisteröitiin 20.6.1995, joskin aloitimme kokoontumisemme jo neljä vuotta aiemmin Sastamalan Ellivuoressa. Sukua oli paljon liikkeellä ja ohjelmaakin runsain mitoin, minkä innoittamina kokoonnuimme samassa paikassa myös seuraavana vuonna 1992.

Tämän jälkeen olikin jo aika kohottaa suvun voimalla malja 70-vuotiaalle Alfons Ukkoselle, jolla on varsin tärkeä rooli sukuseuramme liikkeellepanevana voimana. Tämä tapahtui Riihimäellä kesällä 1994.

Seuraava etappimme oli naapurimaamme Viro, jonne risteilimme 70 hengen joukolla täynnä iloa ja yhdessäolon riemua. Elimme siis tuolloin kesää 1995. Tällöin päätimme tavata seuraavan kerran Nakkilassa Jaakko Ukkosen pihapiirissä, josta myös oheinen kuva vuodelta 1997.

Seitsenvuotisen puheenjohtajakauteni aikana kokoonnuimme haastelemaan muistelemaan ja pöydä

vielä vuonna 1998 ravintola Kalaxissa Tampereella.

Yhtenäistä näille kaikille tilaisuuksille oli runsas osallistujamäärä, ilo – sanoisin ko peräti hurmos – jälleennäkemisen riemu ja mehenki; tunne siitä, että olemme yhtä.

Meillä on juuremme ja tarinamme, joista saamme olla ylpeitä. Tarvitaan vaan innovaatioita ja ripaus luot-

vaisuuden merkittävimmistä haasteista: aktivoida nuoret sukulaissielumme mukaan toimintaan niin fyysisesti kuin henkisesti kokemaan sitä henkeä, jota me loimme, koimme ja pidimme yllä.

Tehtävämme on siis oikeastaan vain synnyttää nuorissa kipinä, sillä kipinän syttyessä tuli leviää ja roihuaa niin, että sen liekit ulottuvat myös tuleviin pol-

viin. Jos siinä onnistumme, sitä tulta eivät suuretkaan tuulet puhalla sammuksiin. Näillä eväillä voimme siis turvallisin mielin katsoa tulevaisuuteen.

Toivotan Ukkosen sukuseuralle mitä parhainta onnea ja menestystä tuleviin vuosiin!

PAULI INKINEN
Ukkosen sukuseuran
1. kunniapuheenjohtaja,
Riihimäki